

MØTEINNKALLING

Utval: Kommunestyret

Møtedato: 05.03.2014

Møtetid: 14:00 -

Møtestad: Kommunehuset

Varamedlem skal ikkje møta utan nærare innkalling

Forfall til møtet eller ugildskap må meldast snarast råd til ekspedisjonen (tlf. 56 58 74 00 eller e-post postmottak@samnanger.kommune.no), som vil kalla inn varamedlem.

Advokat Pål Heldal vil vera til stades i møtet i samband med melding om formannskapet sitt vedtak 12.02.2014 i sak 006/2014 "Personalsak - Tingingar med arbeidstakar". Denne meldinga kjem opp mot slutten av møtet, som siste punkt før lokaldemokratiundersøkinga som skal gjennomførast til slutt i møtet.

Viktor Ebbesvik frå KS vil vera til stades i slutten av møtet, i samband med lokaldemokratiundersøking.

Ordførar

SAKLISTE

Saker til handsaming på møtet			
Sak nr.	Arkivsak	Sakstittel	Merknad
001/14	14/188	Faste saker	
002/14	14/85	Grunnlovsfesting av det lokale folkestyre - uttale frå kommunestyret	
003/14	14/132	Reservasjonsordning for fastleger - Høyring	
004/14	13/334	Leige av grunn til Totræna vinterpark	
005/14	13/334	Handlingsprogram for spelemidlar 2014	
006/14	13/849	Oppfølging av rapport om barnevernet i Samnanger	
007/14	14/150	Prinsippvedtak om bruk av utbyggingsavtalar i Samnanger kommune	

Oversikt faste saker
<ul style="list-style-type: none">• Godkjenning av innkalling og sakliste• Eventuelle merknader til protokoll frå førre møte• Delegerte vedtak/referatsaker• Utvalet sitt kvarter

SAKSFRAMLEGG

Arkivsaksnr: 14/188	Løpenr: 14/1098
Sakstype: Politisk sak	

SAKSGANG			
Styre, utval, komité m.m.	Møtedato	Saksnr.	Saksbeh.
Kommunestyret	05.03.2014	001/14	MS

FASTE SAKER

Oversikt faste saker:
<ul style="list-style-type: none"> • Godkjenning av innkalling og sakliste • Eventuelle merknader til protokoll frå førre møte • Delegerte vedtak/referatsaker • Utvalet sitt kvarter

Oversikt delegerte vedtak/referatsaker som er meldt opp til møtet:

Arkivsak	Dok.dato	Dok.type	Avs./mott.	Tittel/innhald
12/235	14.02.2014	I	Skatteetaten	Kontrollrapport 2013 vedk. skatteoppkrevjarfunksjonen for Samnanger kommune
13/799	17.01.2014	U	Bergen brannvesen	Delegert fullmakt til brannsjefen i Bergen
09/35	25.02.2014	X		Paviljongen på Bjørkheim
13/340	21.02.2014	I	Samnanger barneskule	Vedk. vedtak i kommunestyret om framleis klassesdeling for noverande 5. trinn, budsjettåret 2014
11/641	27.01.2014	I	Fylkesmannen i Hordaland	Avvisning - Lovlegkontroll - Samnanger - Interpellasjon vedrørende teieplikt og hendingar i kommunestyret 060313
11/641	25.02.2014	X		Status for arbeidet med ny gjennomgang av interpellasjon om brot på teieplikta
09/415	25.02.2014	X		Lokaldemokratiundersøking 2014

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

- Møteinnkallinga og saklista vert godkjent
 - Delegerte vedtak/referatsaker vert tekne til orientering
-

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar: Jan Erik Boge	Arkivkode: FE-000, TI-&13
Arkivsaksnr: 14/85	Løpenr: 14/831
Sakstype: Politisk sak	

SAKSGANG			
Styre, utval, komité m.m.	Møtedato	Saksnr.	Saksbeh.
Kommunestyret	05.03.2014	002/14	JEB

GRUNNLOVSFESTING AV DET LOKALE FOLKESTYRE - UTTALE FRÅ KOMMUNESTYRET

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Til stortingsrepresentantane

Det lokale folkestyret er ein grunnstein i eit levande og aktivt demokrati.

Grunnloven av 1814 ivaretok ikkje omsynet til at eit fullverdig nasjonalt demokrati også må koma til uttrykk på det lokale planet. Manglande regulering av lokaldemokratiet står framleis som et hol i konstitusjonen. Forslag om grunnlovsfesting har tidlegare vore foreslått av representantar frå alle partia på Stortinget, men til no har ingen fått det nødvendige fleirtalet.

Ved markeringa av Grunnlova sitt 200-årsjubileum er det på tide å tetta dette holet.

Stortinget skal no stemma over tre ulike forslag om grunnlovsfesting av kommunalt sjølvstyre/lokaldemokrati. (Dokument 12:5 (2011□2012), Dokument 12:19 (2011□2012) og Dokument 12:26 (2011□2012))

Me oppmodar stortingsrepresentantane på det sterkaste til at det no vert eit nødvendig fleirtal for eit av desse forslaga.

Dokument som er vedlagt:

Brev frå KS til ordførarar og fylkesordførarar.pdf

Notat frå KS til Stortinget sin kontroll- og konstitusjonskomite

KS sitt forslag til uttale frå kommunar og fylkeskommunar

Kva saka gjeld:

Kommunesektorens organisasjon (KS) sende 29.01.2014 brev til alle ordførarar og fylkesordførarar i landet. Der vert kommunar og fylkeskommunar oppmoda om å vedta ein uttale om grunnlovsfesting av det lokale sjølvstyret, slik hovudstyret i KS har tilrådd.

Det ligg tre forslag til grunnlovsfesting av det lokale sjølvstyret i Stortinget. KS har eit sterkt ønske om at eit av desse forslaga vert vedteke.

KS ber om å få kommunane og fylkeskommunane sine vedtak/uttalar tidsnok til at dei kan leverast samla til leiar av Kontroll- og konstitusjonskomiteen på Stortinget på Kommunalpolitisk toppmøte 1. april 2014.

KS har utarbeidd forslag til uttale frå kommunar og fylkeskommunar. Det er dette forslaget som ligg til grunn for rådmannen sitt framlegg til vedtak.

Det vert vist til vedlegga i saka for nærmare informasjon.

Alle landets ordførere og fylkesordførere

Vår referanse: 12/00735-4
Arkivkode: 0
Saksbehandler: Dag-Henrik Sandbakken
Deres referanse:
Dato: 29.01.2014

Henstilling til Stortinget om grunnlovsfesting av det lokale selvstyret

Det vises til Kommunalpolitisk toppmøte 1. april 2014 med tittel «Lokaldemokratiet – fjernstyrt eller folkestyrt». KS planlegger på dette toppmøtet å overbringe en sterk henstilling fra kommunene og fylkeskommunene til Stortinget om å grunnlovsfeste det lokale folkestyret i løpet av Grunnlovens jubileumsår. For å få mest mulig tyngde bak en slik henstilling, er det avgjørende at mange kommuner og fylkeskommuner har vedtatt en uttalelse om grunnlovsfesting av det lokale folkestyre, slik Hovedstyret i KS har anbefalt. Det vises i den forbindelse til brev fra meg til alle ordførere og fylkesordførere datert 26.4.2013, med vår referanse 09/00837-45.

Vedtakene i kommunestyre og fylkesting sendes til Kontroll- og konstitusjonskomiteen på Stortinget. **Som sagt i mitt brev ber vi om at KS får kopi av vedtakene, slik at de kan overleveres samlet til leder av Kontroll- og konstitusjonskomiteen på Kommunalpolitisk toppmøte 1.april.** Jeg håper dette lar seg gjennomføre – det vil gi tyngde til markeringen. Send gjerne også en kopi til stortingsrepresentantene fra eget fylke.

Det ligger nå tre forslag til grunnlovsfesting av det lokale folkestyret i Stortinget. De fleste partiene på Stortinget står bak et eller flere av forslagene. Stortinget foretar nå en språklig gjennomgang av Grunnloven, og vil til høsten starte behandlingen av de ulike andre grunnlovsforslagene.

Vedlagt følger forslaget til uttalelse om grunnlovsfesting av det lokale folkestyret, som også lå ved brevet av 26.4.2013. I tillegg er det vedlagt notat fra KS til Stortingets Kontroll- og konstitusjonskomite vedrørende høring av grunnlovsfesting av lokaldemokratiet, datert 29.3.2012, som ytterligere bakgrunn. Dette notatet omhandler forslaget som lå til behandling i 2012, men kan gjerne brukes i forhold til de nåværende forslagene i Stortinget.

Jeg håper dette kan bidra til gode vedtak og en kraftfull markering 1.april.

Jeg håper dere kan sende oss vedtakene innen 28.3.2014. Vedtakene sendes til: ks@ks.no og dhs@ks.no

Med hilsen

Gunn Marit Helgesen
Leder i KS

Fra:	KS	Dato:	29.03.2012
Til:	Stortingets kontroll- og konstitusjonskomitè	Dokument nr.:	12/00735-1
Kopi til:			

Grunnlovsfesting av lokaldemokratiet - høring i Stortingets kontroll og konstitusjonskomitè 29. mars 2012 – Dokument nr. 12:13 (2007-2008)

1. KS kan akseptere det forslag til grunnlovsbestemmelse som nå ligger til behandling i Stortinget

Det er bred enighet om at kommunene har en fast, stor og viktig plass i det norske styringssystemet. En enstemmig kontroll- og konstitusjonskomite uttalte den 15. mai 2007 under stortingsbehandlingen av et forslag om å grunnlovsfeste en bestemmelse om lokalt selvstyre følgende : «*Det lokale selvstyret er en av grunnsteinene i et levende og aktivt demokrati*». Likevel ble det daværende forslag til bestemmelse i grunnloven om det kommunale selvstyret ikke vedtatt.

Det forslaget som nå ligger i Stortinget innebærer ikke et grunnlovsvern/grunnlovsfesting av det lokale selvstyret. Derimot innebærer forslaget grunnlovsvern av retten for innbyggerne til å ha direkte og frie valg på ett lokalt nivå, dvs et konstitusjonelt vern av lokaldemokratiet. Forslaget forutsetter at det skal være et lokalt nivå, men det er opp til Stortinget å regulere hvilken myndighet det lokale organet skal ha, også i saker av lokal karakter.

2. KS ønsker å få avsluttet debatten om grunnlovsfesting

Stortinget har både i 1998,1999, 2003 og 2007 behandlet og avvist forslag til bestemmelser om grunnlovsvern av det kommunale selvstyret.

Når KS kan akseptere det forslag som nå foreligger så skyldes det at KS ønsker å få avsluttet debatten om grunnlovsfesting. KS ser det som viktig at retten til frie lokale valg gis et grunnlovsmessig vern. Det forslaget som nå ligger i Stortinget vil bringe norsk rett i samsvar med de traktatmessige forpliktelser som Norge har påtatt seg etter Charteret om lokalt selvstyre av 15. oktober 1985 art. 2, og mer i samsvar med øvrige europeiske lands rett. Norsk rett er i dag ikke i samsvar med de traktatmessige forpliktelser som Norge har påtatt seg. Det vises her blant annet til prof. Eivind Smiths artikkel «Hinderløypa: grunnlovsfesting av kommunalt selvstyret i Norge», inntatt i boken «Lokalt demokrati uten kommunalt selvstyre? (2011)», s. 55. Det vises også til stipendiat Sigrid Stokstad, i hennes artikkel «En folkerettslig målestokk for det kommunale selvstyret», inntatt i samme bok, s. 25. Av 26 europeiske konstitusjoner er Norge alene om å ikke ha en bestemmelse om lokalt selvstyre/lokaldemokratiet i Grunnloven.

Stortinget vil etter forslaget beholde sitt hensiktsmessighetskjønn overfor kommunene, samtidige som lokaldemokratiets viktige funksjon gis en plass i grunnloven, jf nærmere nedenfor. Forslaget innebærer i så måte et «kompromiss».

3. Grunnlovsvern av det kommunale selvstyre eller av lokaldemokratiet?

Selv om KS kan akseptere det forslaget som nå ligger i Stortinget, ønsker KS primært en bestemmelse i Grunnloven som gir et vern av det lokale selvstyre. KS ønsker også at et slikt vern skal kunne prøves av domstolene. Et slikt forslag vil etter KS sitt syn harmonere best med Charteret om lokalt selvstyre av 15. oktober 1985, som i artikkel 2 omtaler det kommunale selvstyret, selv om også nåværende forslag vil innebære en oppfyllelse av de traktatmessige forpliktelser som Norge har påtatt seg. Det samsvarer også best med hvordan de fleste europeiske land har omtalt kommunene i Grunnloven. Det vises her til artikkel fra Eivind Smith i boken «Lokalt demokrati uten kommunalt selvstyre». Han slår først fast at Norge er nokså alene i Europa om å ha en grunnlov der kommunale selvstyreorganer ikke er nevnt. Han skriver *deretter på s. 54; «Samtidig er det viktig å være klar over at grunnlovsbestemmelsenes nærmere innhold varierer. Det store flertallet går imidlertid lenger enn til bare å nevne kommunene eller gi prinsippbestemmelser om kommunalt selvstyre. De fleste gir også mer eller mindre omfattende regler om kommunens oppgaver og om selvstyrets omfang på visse områder(...)Avstanden til situasjonen i Norge blir tilsvarende større»*. Det tilsier etter KS sin oppfatning at også det kommunale selvstyret bør vernes i grunnloven og at det bør være visse skranker for når Stortinget kan bruke lovgivning for å begrense kommunens kompetanse i saker som primært er av lokal interesse.

4. Det hensiktsmessighetsskjønnet som Stortinget i dag har vil ikke bli begrenset ved det forslaget som nå ligger i Stortinget

De tidligere forslag til grunnlovsbestemmelser som er behandlet og avvist av Stortinget innebar slik det fremgår av redegjørelsen for Grunnlovsforslag nr. 13 et grunnlovsvern av det kommunale selvstyret. Det vil si at forslagene innebar en begrensning av Stortingets lovgivningskompetanse med videre utover hva som gjelder i dag. Hvilken kompetanse som Stortinget i dag har er oppsummert i statslitteraturen hos Andenæs og Fiflet, Statsforvaltningen i Norge (2006), slik, sitat:

«Grunnloven gir ingen bestemmelser om kommunenalforvaltningen. Det er derfor et rent hensiktsmessighetsspørsmål for lovgivningen å avgjøre hvilke oppgaver som skal overlates til kommunene, og hvor stor selvstendighet de skal ha. Den eneste grense er at avgjørelser som etter Grunnloven skal treffes av Kongen eller Stortinget, ikke kan overlates til kommunale myndigheter på egen hånd»

Det forslaget som i dag ligger i Stortinget vil ikke innebære noen begrensning i det hensiktsmessighetsskjønn som Stortinget i dag har, med det unntak at retten til frie lokale valg ikke kan avskaffes ved lov. Forslaget forutsetter at det finnes en kommune, men det er opp til Stortinget å regulere kommunenes myndighet og oppgaver. Stortinget vil derfor fortsatt ut fra et rent hensiktsmessighetsskjønn kunne treffe beslutninger om kommunens oppgaver og kompetanse, geografisk inndeling og hvilke forvaltningsnivåer Norge skal ha. Det skal imidlertid etter forslaget være minst ett lokalt nivå siden innbyggerne gis rett til frie lokale valg.

Bestemmelsen begrenser heller ikke Stortingets kompetanse til å styre kommunen i saker av lokal karakter. Dette følger av forslagets 1. ledd, 2. punktum hvor det fremgår at Stortinget kan pålegge disse organer oppgaver ved lov. Spørsmålet om hvilken myndighet og hvilke oppgaver de organer som innbyggerne velger skal ha kan da reguleres i lov. Da hensikten med formuleringen ikke er si noe om Stortingets generell lovgivningskompetanse, må formuleringen åpenbart forstås slik at Stortinget ved lov også i saker av lokal karakter kan regulere kommunens myndighet og oppgaver. Denne tolkningen følger også av bakgrunnen for forslaget, slik det er redegjort for i dokument nr. 12:13 (2007-2008). Det fremgår der at hensikten med bestemmelsen var å gi grunnlovsvern til retten til frie lokale valg, og at man ikke ønsket å grunnlovfeste det kommunale selvstyre, heller ikke i saker av lokal karakter. Dette

blant annet som følge av de avgrensings spørsmål som kan oppstå om hva som er saker av lokal karakter. Dette innebærer at forslaget åpenbart ikke begrenser Stortinget sitt skjønn. Det vil fortsatt være et hensiktsmessighetsspørsmål for Stortinget med lovgivningen med mer å avgjøre hvilke oppgaver som skal overlates til kommunene, og hvor stor selvstendighet kommunene skal ha, også knyttet til saker av lokal karakter. Dette er også lagt til grunn av Eivind Smith, i nevnte artikkel, se s. 61.

Det er ingen motsetning mellom menneskerettigheter og en grunnlovsbestemmelse som nevnt. Som nevnt begrenser ikke bestemmelsen Stortingets hensiktsmessighetsskjønn til å vedta lover som begrenser kommunens handlefrihet. Menneskerettigheter kan uansett ikke anses som saker av «lokal karakter». Kommunen vil også være pålagt å følge de menneskerettigheter som inkorporert som en del av norsk rett.

Derimot vil en grunnlovsbestemmelse med det innhold som foreslått kunne tjene både som politisk og rettslig *argument*. I juridisk sammenheng vil den kunne tjene som argument ved *tolkning* av den til enhver tid gjeldende lov. Hva som følger av en lov vil måtte bero på lovens egen ordlyd, formål og motiver, og gjennomslagskraften vil slik trolig være svært begrenset. Det vises her også til at formålet med nevnte bestemmelse, slik det også uttrykkelig fremgår av saksfremstillingen til grunnlovsforslaget (dokument nr. 13(2007-2008) ikke er å verne det lokale selvstyre, men innbyggernes rett til frie valg på et lokalt nivå. En grunnlovsbestemmelse som her foreslått er ikke egnet for prøving og kontroll av domstolene. Se tilsvarende Eivind Smith s. 64.

5. Hvorfor KS kan akseptere forslaget som nå ligger i Stortinget

KS kan akseptere forslaget fordi det er viktig å gi retten til lokale valg et konstitusjonelt vern.

Dette forslaget vil også bringe Norsk rett i samsvar med de traktatmessige forpliktelser som Norge har påtatt seg, og mer i samsvar med øvrige europeiske lands rett.

Ved forslaget er Stortingets hensiktsmessighetsskjønn bevart samtidig som bestemmelsen uttrykk den viktige plass som kommunene har i styringsformen, og anerkjenner det viktige arbeidet som folkevalgte gjør i kommunene.

Kommuner er i dag omtalt to steder i Grunnloven, henholdsvis i § 58 (valgting) og § 105, 5. ledd (dokumentinnsyn og møteoffentlighet). Dette viser at konstitusjonen forutsettes at en kommune finnes, og det er derfor også naturlig at det tas inn en bestemmelse i grunnloven som uttrykk at det er folket i lokale valg som skal «styre» kommunene.

Kontaktpersoner;

- Styreleder Gunn Marit Helgesen, 91740802, gunn.marit.helgesen@ks.no
- Advokat Øyvind Renslo, 48012358, oyvind.renslo@ks.no

Forslag til uttalelse om grunnlovfesting av det lokale folkestyret:

Til stortingsrepresentantene

Det lokale folkestyret er en grunnstein i et levende og aktivt demokrati.

Grunnloven av 1814 ivaretok ikke hensynet til at et fullverdig nasjonalt demokrati også må komme til uttrykk på det lokale planet. Manglende regulering av lokaldemokratiet står fortsatt som et hull i konstitusjonen. Forslag om grunnlovfesting har tidligere vært foreslått av representanter fra alle partiene på Stortinget, men hittil har ingen fått det nødvendige flertall.

Ved markeringen av Grunnlovens 200-årsjubileum er det på tide å tette dette hullet.

Stortinget skal nå stemme over tre ulike forslag om grunnlovfesting av kommunalt selvstyre/lokaldemokrati. (Dokument 12:5 (2011-2012), Dokument 12:19 (2011-2012) og Dokument 12:26 (2011-2012))

Vi oppfordrer stortingsrepresentantene på det sterkeste til at det nå blir et nødvendig flertall for et av disse forslagene.

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar: Tone Ramsli	Arkivkode: FA-G21, TI-&13
Arkivsaksnr: 14/132	Løpenr: 14/708
Sakstype: Politisk sak	

SAKSGANG			
Styre, utval, komité m.m.	Møtedato	Saksnr.	Saksbeh.
Utvalet for oppvekst og omsorg	18.02.2014	003/14	TR
Kommunestyret	05.03.2014	003/14	TR

RESERVASJONSORDNING FOR FASTLEGER - HØYRING

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Saka vert lagt fram utan framlegg til vedtak.

18.02.2014 UTVALET FOR OPPVEKST OG OMSORG

Handsaming i møtet:

Sigmund Dyrhovden (Krf) sette fram følgjande framlegg:

” Samnanger kommune gjev følgjande høyringsuttale:

1. Pasientar sine rettar utifrå norsk lov skal ivaretakast av alle ledd i helsetenesta. Samvitsaspektet for helsepersonell i spørsmål knytt til etiske refleksjonar om liv og død må likevel anerkjennast og så langt mogeleg, takast omsyn til.
2. Det er grunnleggjande viktig for eit demokratisk fleirtal også å anerkjenne at eit mindretal kan ha legitime utfordringar i spørsmål fleirtalet ikkje anser som problematisk.
3. Det er allment anerkjent at helsepersonell kan reservera seg mot å delta i abortinngrep. Ein tilsvarande mulighet bør også finnast for fastlegar i spørsmålet om å tilvisa til abortinngrep og i andre spørsmål som omhandlar liv og død.
4. Ein slik reservasjonsrett bør heimlast i lov eller forskrift, og ikkje overlatast til kommunane.
5. Det bør framleis vera ein føresetnad at det finnast nok tal legar i rimeleg nærleik som kan ivareta desse oppgåvene.
6. Avvegingar om det siste, vil måtta verte føreteke av kommunen, men på ein slik måte at eit eventuelt avslag på mulighet for reservasjon må grunngevast, til dømes med at det er få legar i kommunen, at fleire alt har reservert seg etc.
7. Det må understrekast at kommunen si haldning i denne saka utelukkande handlar om muligheten til reservasjon og ikkje om abortlovgjevinga.”

Liv Berit Befring (Ap) sette fram følgjande framlegg:

” Nei til fastlegers «reservasjonsrett» når det gjelder henvisning til abort.

Samnanger Arbeiderparti har merket seg at den nye regjeringen og dens samarbeidspartnere går inn for å etablere en reservasjonsrett for fastleger, hvor fastlegene etter eget forogdtbefinnende kan nekte sine pasienter å henwise dem til abort i samsvar med norsk helsepraksis og norsk lov.

Samnanger Arbeiderparti støtter ikke en slik rett for fastleger, og vil jobbe mot at en slik resevasjonsmulighet vil bli mulig i Samnanger kommune. Retten til selvbestemt abort for kvinnen må ligge til grunn for en fornuftig og framtidssrettet helse-, familie- og likestillingspolitikk uansett hvor i landet en måtte være bosatt. Samnanger Arbeiderparti vil minne om at det er en fullstendig frivillig sak å søke en fastlegestilling og at man i slike viktige spørsmål aldri må akseptere at helsevesenet skal prioritere behandlerens behov framfor pasientens.

Samnanger Arbeiderparti vil understreke at det kan være grunn til å mistenke at en eventuell reservasjonsrett vil kunne få større uheldige konsekvenser for kvinnelige pasienter i distriktssamfunn hvor det er lange reiseavstander og få fastleger. Vi vil med dette markere at fastleger ikke bør ha rett til å reservere seg fra å henwise til abort. De uheldig konsekvensene vil bli desto større dersom beslutningene blir lagt til de enkelte kommunene.”

Det vart røysta alternativt over framlegga.

To røysta for framlegget frå Dyrhovden;

- Sigmund Dyrhovden (Krf).
- Eva Hellevang (H)

To røysta for framlegget frå Befring;

- Liv Berit Befring (Ap)
- Heidi Arnesen (Ap)

Dyrhovden sitt framlegg vart vedteke med leiar si dobbeltrøyst.

OO-003/14 VEDTAK:

Samnanger kommune gjev følgjande høyringsuttale:

1. Pasientar sine rettar utifrå norsk lov skal ivaretakast av alle ledd i helsetenesta. Samvitsaspektet for helsepersonell i spørsmål knytt til etiske refleksjonar om liv og død må likevel anerkjennast og så langt mogeleg, takast omsyn til.
2. Det er grunnleggjande viktig for eit demokratisk fleirtal også å anerkjenna at eit mindretal kan ha legitime utfordringar i spørsmål fleirtalet ikkje anser som problematisk.
3. Det er allment anerkjent at helsepersonell kan reservere seg mot å delta i abortinngrep. Ein tilsvarande mulighet bør også finnast for fastlegar i spørsmålet om å tilvisa til abortinngrep og i andre spørsmål som omhandlar liv og død.
4. Ein slik reservasjonsrett bør heimlast i lov eller forskrift, og ikkje overlatast til kommunane.
5. Det bør framleis vera ein føresetnad at det finnast nok tal legar i rimeleg nærleik som kan ivareta desse oppgåvene.
6. Avvegingar om det siste, vil måtta verte føreteke av kommunen, men på ein slik måte at eit eventuelt avslag på mulighet for reservasjon må grunngevast, til dømes med at det er få legar i kommunen, at fleire alt har reservert seg etc.
7. Det må understrekast at kommunen si haldning i denne saka utelukkande handlar om muligheten til reservasjon og ikkje om abortlovgjevinga.....

Dokument som er vedlagt:

Hoeringsbrev_reservasjon.pdf

Hoeringsinstanser_reservasjon.pdf

Hoeringsnotat_om_reservasjonsordning_for_fastleger.pdf

Kva saka gjeld:

Helse- og omsorgsdepartementet har sendt ut på høyring eit forslag til endringar i helse- og omsorgstjenesteloven, pasient- og brukerrettighetsloven, forskrift om endringar i fastlegeforskriften og forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen.

Mellom anna har departementet gjort framlegg om å opna for at kommunar kan inngå avtale om rett for fastlegar til å reservera seg mot å henvisa kvinner til abort.

Ordføraren har bedt rådmannen om å førebu sak om høyringa for politisk handsaming. Av tidsomsyn er det berre spørsmålet om kommunen si rolle i høve til spørsmålet om fastlegane sin reservasjon som vert omtala.

Vurderingar og konsekvensar:

I media og mellom folk har det pågått fleire diskusjonar i kjølvatnet av at departementet sendte desse spørsmåla ut til høyring. Diskusjonen har både gått på sjølvve reservasjonsretten og på kven som skal ta avgjerd. I framlegget er det lagt opp til at kommunen skal få ansvar for å inngå avtalar med fastlegane om reservasjon. I diskusjonen om dette siste spørsmålet har det vore peika på dei problem og dei uryddige tilhøva det kan verta for kvinnene dersom reservasjonspraksisen varierer frå ein kommune til neste.

Det er kjend gjennom media at ein av fastlegane i Samnanger ikkje ønskjer å henvisa kvinner til abort. Dette har han praktisert så lenge han har vore tilsett i kommunen. På bakgrunn av det vart det retta eit spørsmål til fungerande kommuneoverlege Jansen om korleis dette har vore løyst. Han har gitt m.a. slik tilbakemelding:

Rutinen og den muntlige avtale er at pasienter som henvender seg for time med ønske om å ta opp svangerskapsavbrudd blir tildelt en time hos en av de tre legene som ikke reserverer seg mot å henvise til dette. I praksis er pasientene vant med at man tilbyes time hos annen enn fastlegen, da vi har en felles-liste. Ingen av legene er nemlig tilstede alle dager i uken, slik at pasientene av praktiske årsaker ofte bestiller time hos andre enn fastlegen, når de føler at det ikke kan vente. Harald har også lenge vært den legen som har hatt lengst venteliste, mens de andre har som regel ledig time på dagen.

Folk vil ikke alltid dele årsaken til at de ønsker time. Dersom de ikke kjenner til Haralds ståsted selv og allikevel får time hos ham, vil de møte en forståelsesfull lege som kan bidra med samtale om situasjonen, og - dersom de fortsatt ønsker svangerskapsavbrudd - enten bli bedt om å ta direkte

kontakt med KK, eller få en ny time hos en av de andre legene for å få en (formelt helt unødvendig) henvisning.

Rådmannen vurderer at sjølv om reservasjonsretten har ulike problemstilling i høve til tenesteproduksjon/pasientane, er saka av ein slik karakter at det ikkje er naturleg å koma med tilråding.

**DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT**

Høringsinstanser
i henhold til vedlagte liste

Deres ref

Vår ref
14/242

Dato

21. 01. 2014

Høring - reservasjonsordning for fastleger

Helse- og omsorgsdepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i helse- og omsorgstjenesteloven og pasient- og brukerrettighetsloven (hjemmel til å gi forskrifter om reservasjonsmulighet for fastleger og rett til å skifte fastlege ved reservasjon) og forskrift om endringer i fastlegeforskriften og forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen.

Departementet foreslår å åpne for at kommuner kan inngå avtale om reservasjon med fastleger som av samvittighetsgrunner ikke ønsker å henvise kvinner til abort.

Vi ber om høringsinstansenes syn på forslaget innen **onsdag 30. april 2014**.

Høringsuttalelsene sendes fortrinnsvis elektronisk til postmottak@hod.dep.no eller per post til Helse- og omsorgsdepartementet, Postboks 8011 Dep, 0030 Oslo.

Høringsnotatet er lagt ut på departementets nettside på adresse: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/dok/hoeringer.html?id=1904>. Spørsmål til forslagene kan rettes til seniorrådgiver Marianne Sælen på e-post marianne.salen@hod.dep.no eller telefon 22 24 84 92.

Vi ber høringsinstansene vurdere om høringsnotatet bør forelegges eventuelle underliggende organer.

Institusjoner og andre som ikke står oppført på høringslisten, kan også gi høringsuttalelse.

Med vennlig hilsen

Kari Sønderland

Kari Sønderland (e.f.)
ekspedisjonssjef

Marianne Sælen

Marianne Sælen
seniorrådgiver

Vedlegg: 2

Høringsinstanser

Advokatforeningen

Akademikerne

Allmennlegeforeningen

AMATHEA Rådgivningstjeneste for gravide

Barneombudet

Bioteknologinemnda

Biskopene

Datatilsynet

Den Norske Jordmorforening

Den norske kirke

Departementene

Forbrukerombudet

Forbrukerrådet

Foreningen for helsepersonells reservasjonsrett

Gatejuristen

Helsedirektoratet

Human-Etisk Forbund

Islamsk Råd Norge

Juristforbundet

JURK – Juridisk rådgivning for kvinner

Juss-Buss

Jussformidlingen i Bergen

Jusshjelpa i Nord-Norge

Kirkens Bymisjon

Kirkerådet

KS - Kommunenes Interesseorganisasjon

Kvinnefronten

Kvinnegruppa Ottar

Landets fylkesmenn

Landets helseforetak

Landets høyskoler (m/helsefaglig utdanning)

Landets kommuner

Landets pasientombud

Landets regionale helseforetak

Landets universiteter

Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner

Landsgruppen av helsesøstre, NSF

LO - Landsorganisasjonen i Norge

Legeforeningen

Legeforeningens forskningsinstitutt

Likestillings- og diskrimineringsombudet

Likestillings- og diskrimineringsnemnda

Likestillingssenteret

Menneskerettsalliansen

Menneskeverd

MiRA ressurscenter for innvandrere- og flyktningskvinner

Nasjonalforeningen for folkehelsen

Nasjonal kompetanseenhet for minoritetshelse

Nasjonalt folkehelseinstitutt

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten

Norges kristelige legeforening

Norges Kvinne- og familieforbund

Norsk gynekologisk forening

NOVA – Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring

Norsk Kvinnesaksforening

Norsk Pasientforening

Norsk Psykologforening

Norsk senter for menneskerettigheter

Norsk sykepleierforbund

NHO - Næringslivets Hovedorganisasjon

Organisasjonen Voksne for Barn

Oslo katolske bispedømme

Rettspolitisk forening

Riksrevisjonen

Rådet for legeetikk

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn

Sametinget

Senter for medisinsk etikk ved universitetet i Oslo

Sex og samfunn, Senter for ung seksualitet

Statens helsetilsyn

Stiftelsen Kirkeforskning - KIFO

Stiftelsen Menneskerettighetshuset

Stortingets ombudsmann for forvaltningen

Sysselembannen på Svalbard

Tankesmien Skaperkraft

Tromsø stift

Trondheim stift

YS - Yrkesorganisasjonenes sentralforbund

Høringsnotat

Endringer i helse- og omsorgstjenesteloven og i pasient- og brukerrettighetsloven (hjemmel til å gi forskrifter om reservasjonsmulighet for fastleger og rett til å skifte fastlege ved reservasjon)

Forskrift om endringer i fastlegeforskriften (forskrift 29. august 2012 nr. 842 om fastlegeordningen i kommunene) og i forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen (forskrift 29. august 2012 nr. 843).

1	Høringsnotatets hovedinnhold	3
2	Bakgrunn	4
2.1	Debatt om fastlegers reservasjonsmulighet	4
2.2	Vedtak på Legeforeningens landsstyremøte	4
2.3	Stålset-utvalget – NOU 2013:1 Det livssyns åpne samfunnet	4
2.4	Kartlegging av reservasjonspraksis	5
3	Adgang for fastleger til å reservere seg av samvittighetsgrunner	5
3.1	Innledning	5
3.2	Gjeldende rett	6
3.2.1	Menneskerettighetene - Tanke-, samvittighets- og religionsfrihet og forbud mot diskriminering på grunn av kjønn m.m.	6
3.2.2	Reservasjon mot å utføre eller assistere ved abortinngrep	7
3.2.3	Reservasjon mot å utføre eller assisterte ved assistert befruktning	8
3.2.4	Reservasjon mot å henvise til assistert befruktning og abort og mot å forskrive og sette inn prevensjon	8
3.3	Departementets vurderinger og forslag	10
3.3.1	Bør fastleger kunne reservere seg av samvittighetsgrunner?	10
3.3.2	Hvilke oppgaver bør fastlegene kunne reservere seg mot?	10
3.3.3	Forutsetninger for å kunne inngå avtale om reservasjon	11
3.3.4	Informasjon om reservasjonsavtalen til listepasienter og kommunens øvrige innbyggere	12
3.3.5	Melding til fylkesmannen ved inngåelse av avtaler.	12
3.3.6	Mulighet for å avslutte en avtale	13
3.3.7	Oppsummering	13
4	Rett til å skifte fastlege ved reservasjon	13
4.1	Gjeldende rett - valg og skifte av fastlege	13
4.2	Departementets vurderinger og forslag	15
4.2.1	Rett til å skifte til en fastlege som ikke har reservert seg	15
4.2.2	Rett til å skifte fastlege for jenter mellom 14 og 16 år	15
5	Økonomiske og administrative konsekvenser	16
6	Merknader til endringene i helse- og omsorgstjenesteloven og i pasient- og brukerrettighetsloven	17
7	Forslag til lov om endringer i helse- og omsorgstjenesteloven og pasient- og brukerrettighetsloven	17
8	Utkast til forskrift om endringer i fastlegeforskriften og i forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen	18

9 Merknader til endringene i fastlegeforskriften og i forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen 20

2. Høringsnotatets hovedinnhold

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår i dette høringsnotatet en tilføyelse i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 tredje ledd. Tilføyelsen skal gi hjemmel til forskrifter om mulighet for fastleger til å reservere seg mot henvisning og behandling ved alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død. Med alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død menes først og fremst abort. Hjemmelen vil imidlertid også omfatte forskrifter om reservasjon mot aktiv dødshjelp dersom dette skulle bli tillatt. Hjemmelen skal ikke omfatte forskrivning eller innsetting av prevensjon eller henvisning til assistert befruktning.

Videre foreslår departementet en endring i pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 c fjerde ledd. Endringen skal gi grunnlag for forskrifter om utvidet rett til å skifte fastlege for pasienter som står på liste hos en fastlege som har reservert seg mot henvisning til abort.

I høringsnotatet foreslår departementet også endringer i fastlegeforskriften (forskrift 29. august 2012 nr. 842 om fastlegeordningen i kommunene) og i forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen (forskrift 29. august 2012 nr. 843).

Kommuner skal få adgang til å inngå avtaler med fastleger om at disse kan reservere seg av samvittighetsgrunner mot å henvise kvinner til abort. Fastlegen som reserverer seg må sørge for at kvinner på hans eller hennes liste som vurderer eller ønsker henvisning til abort, får tilbud om konsultasjon hos en annen fastlege i nærheten senest innen neste virkedag. Før kommunen kan inngå avtale om reservasjon, må fastlegen dokumentere at han eller hun har inngått en skriftlig avtale med en kollega som forplikter seg til å ta imot og henvise de aktuelle kvinnene.

Fastlegen som har reservert seg skal også informere kvinner på sin liste som vurderer eller ønsker henvisning til abort om at de kan henvende seg direkte til sykehuset uten henvisning fra fastlege.

Personer som står på listen til en fastlege som reserverer seg, skal få rett til å skifte til en fastlege som ikke har reservert seg. Dette skiftet skal ikke regnes som et skifte etter reglene om inntil to skifter per kalenderår. Før kommunen kan inngå en avtale om reservasjon, må den forsikre seg om at det er andre fastleger i nærheten med åpne lister slik at de som ønsker det kan skifte til en fastlege som ikke har reservert seg. Fastlegen skal informere alle sine eksisterende listeinnbyggere om reservasjonsavtalen straks avtalen er inngått. Kommunen skal sørge for at alle innbyggerne får informasjon om hvilke leger som til enhver tid har reservert seg slik at innbyggerne er kjent med det når de skal velge fastlege. Dette kan for eksempel fremgå av nettsiden for skifte av fastleger – MinFastlege.

Forslagene i denne høringen er en oppfølging av Regjeringens samarbeidsavtale med KrF der partene ble enige om at det skal gis reservasjonsmuligheter for fastleger etter dialog med Den norske legeforening. Avtalen er fulgt opp i Regjeringsplattformen.

3. Bakgrunn

2.1 Debatt om fastlegers reservasjonsmulighet

Da felles ekteskapslov ble vedtatt i 2008, ble det tillatt å gi assistert befruktning til lesbiske par. Etter det fikk Rådet for legeetikk henvendelser fra leger som av overbevisningsgrunner ikke så seg i stand til å henvise lesbiske par til assistert befruktning. Rådet drøftet spørsmålet om legers reservasjonsadgang i forhold til etiske regler for leger i møte 20. august 2008. Det kom til at leger må kunne reservere seg mot å utføre oppgaver som de av alvorlige overbevisningsgrunner er mot, blant annet å henvise til abort eller henvise lesbiske par til assistert befruktning.

I brev til Rådet 24. februar 2009 og brev til Legeforeningen 23. juni 2009 uttrykte Helse- og omsorgsdepartementet aksept for en ordning der kommuner gav leger mulighet til å overlate henvisning til assistert befruktning til andre leger. Uttalelsen gjaldt allmennleger generelt og ikke fastleger spesielt.

Blant andre Legeforeningen og Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (LLH) reagerte på disse uttalelsene. LLH viste blant annet til at de hadde fått mange henvendelser fra lesbiske om svært ubehagelige opplevelser fordi leger nektet å henvise til assistert befruktning.

Etter en nærmere gjennomgang av det juridiske grunnlaget for reservasjon, fant departementet at fastlegeforskriften fra 2001 ikke åpner for at fastleger med listeanvar kan få adgang til å reservere seg mot å henvise til abort og assistert befruktning eller til å forskrive eller sette inn prevensjon. Departementet informerte om dette standpunktet i rundskriv I-4/2011 om reservasjon for leger i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Se nærmere om rundskrivet under punkt 3.2.4.2.

2.2 Vedtak på Legeforeningens landsstyremøte

Legeforeningen behandlet spørsmålet om fastleger bør kunne reservere seg mot å henvise til abort m.m. på landsstyremøtet 6. juni 2013. Landsstyremøtet fattet følgende vedtak:

”Legeforeningen mener at alvorlige samvittighetsgrunner knyttet til liv og død kan gi grunnlag for at leger gis reservasjonsmulighet for deltakelse i henvisning og behandling. Legers reservasjonsmulighet skal ikke være til hinder for befolkningens lovbestemte rettigheter. Reservasjonsmulighetene må derfor vurderes lokalt i helsetjenesten på en slik måte at disse hensyn kan ivaretas. Pasientene skal alltid møtes med forståelse og respekt. Forutsigbarhet for pasientene må sikres gjennom god informasjon.”

2.3 Ståset-utvalget – NOU 2013:1 Det livssyns åpne samfunnet

Spørsmålet om fastleger bør få mulighet til å reservere seg mot å henvise til abort og assistert befruktning og til å forskrive eller sette inn prevensjon ble drøftet av Ståset-utvalget, jf. NOU 2013:1. Et flertall i utvalget (11 av 15) ville ikke tilrå å gi fastleger rett til å reservere seg mot å henvise til abort, assistert befruktning eller til å forskrive eller sette inn prevensjon. Flertallet uttalte:

” Utvalgets medlemmer Bernt, Fjellheim, Kaur, Leirvik, Melby, Reikvam, Sandvig, Skjælaaen Strand, Stålsett og Sultan vil etter en samlet vurdering ikke tilrå at reservasjonsretten utvides i forhold til de avgrensninger som ble vedtatt da abortloven ble

endret i 1975. De avveininger som ble gjort på dette punktet da, er holdbare også i dag. Det bør ikke aksepteres at legens oppfatninger av ulike spørsmål som abort, assistert befruktning og prevensjon skal kunne hindre tilgang til en likeverdig og forutsigbar førstelinje i alle landets kommuner innen den offentlige helsetjenesten.”

Mindretallet (4 av 15) gikk inn for en reservasjonsrett og uttalte:

” Utvalgets medlemmer Breistein, Haugland, Hompland og Tumidajewicz finner etter en samlet vurdering å vektlegge verdien av at også helsetjenestens førstelinje er åpen for personer med ulike syn på spørsmål som er viktige ut fra deres dypeste overbevisning når det gjelder spørsmål knyttet opp mot liv og død. Disse medlemmene viser til at dagens langvarige praksis når det gjelder reservasjonsretten ved henvisninger til abort ikke har medført vesentlige problemer. Det bør derfor være mulig for fastleger å reservere seg mot å henvise til abort.”

2.4 Kartlegging av reservasjonspraksis

For å få bedre oversikt over praksis, ble Helsedirektoratet i juni 2011 bedt om å kartlegge omfanget av samvittighetsbaserte reservasjoner i helsetjenesten, blant annet hvor mange fastleger som har reservert seg mot å henvise til abort m.v. Undersøkelsen ble gjennomført ved at Helsedirektoratet ba landets fylkesmenn, de regionale helseforetakene og Statens helsetilsyn om å redegjøre for antall skriftlige avtaler om reservasjon, stilltiende avtaler og omfanget av klagesaker der pasienter har opplevd å bli avvist av leger som ikke vil utføre oppgaver av samvittighetsgrunner.

Fylkesmennene og de regionale helseforetakene henvendte seg til sine respektive kommuner og helseforetak for å innhente nødvendig informasjon.

Resultatet av kartleggingen viste at det er et begrenset antall slike reservasjoner. Fra primærhelsetjenesten er det rapportert om 16 tilfeller av samvittighetsbaserte reservasjoner mot å henvise til svangerskapsavbrudd og assistert befruktning.

I spesialisthelsetjenesten er det rapportert om i alt 79 fritak som alle gjelder svangerskapsavbrudd. Et klart flertall av disse gjelder jordmødre.

Ingen melder om at pasienter har problemer med å få den helsehjelpen de trenger, men Statens helsetilsyn peker på at dette er følsomme områder der det kan være høyere terskel for å klage til tilsynsmyndighetene. Det kan derfor være at vi ikke kjenner det reelle omfanget av slike tilfeller.

Det er mange kommuner som ikke svarte på undersøkelsen. Den er derfor ikke komplett, men gir et visst inntrykk av omfanget av slike avtaler.

4. Adgang for fastleger til å reservere seg av samvittighetsgrunner

4.0 Innledning

Diskusjonen om reservasjon av samvittighetsgrunner for fastleger har først og fremst vært knyttet til fritak fra å henvise til assistert befruktning og abort og til å forskrive og sette inn prevensjon. Omtalen av gjeldende rett er derfor konsentrert om disse oppgavene. I tillegg er det gitt en kort beskrivelse av regler og praksis for reservasjon mot å utføre abortinngrep og mot å gi assistert befruktning.

Dersom aktiv dødshjelp skulle bli tillatt, mener mange at fastleger også bør kunne reservere seg mot det. Aktiv dødshjelp er ikke tillatt i Norge i dag. Dagens regelverk inneholder derfor ikke noen bestemmelser om rett til å reservere seg mot aktiv dødshjelp.

Spørsmålet om fastleger bør kunne reservere seg av samvittighetsgrunner handler om vern om samvittighetsfriheten på den ene siden og ivaretagelsen av pasientenes rettigheter – og da særlig kvinners rett til abort - på den andre siden. Nedenfor er det derfor også gitt en kort omtale av tanke-, samvittighets- og religionsfriheten og forbud mot diskriminering på grunn av kjønn m.m etter menneskerettighetene.

4.1 Gjeldende rett

4.1.1 Menneskerettighetene - Tanke-, samvittighets- og religionsfrihet og forbud mot diskriminering på grunn av kjønn m.m.

En reservasjonsmulighet vil støtte opp under legenes samvittighetsfrihet. FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 18 og Den europeiske menneskerettskonvensjonen artikkel 9 gir rett til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet. Disse konvensjonene gjelder som norsk lov, jf. menneskerettsloven § 2 (lov 21. mai 1999 nr. 30 om styrking av menneskerettens stilling i norsk rett).

Den europeiske menneskerettskonvensjonen artikkel 9 lyder:

”Art 9. Tanke-, samvittighets- og religionsfrihet

1. Enhver har rett til tankefrihet, samvittighetsfrihet og religionsfrihet; denne rett omfatter frihet til å skifte sin religion eller overbevisning, og frihet til enten alene eller sammen med andre og såvel offentlig som privat å gi uttrykk for sin religion eller overbevisning, ved tilbedelse, undervisning, praksis og etterlevelse.

2. Frihet til å gi uttrykk for sin religion eller overbevisning skal bare bli undergitt slike begrensninger som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfunn av hensyn til den offentlige trygghet, for å beskytte den offentlige orden, helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter.”

Bestemmelsen gir enhver rett til å gi uttrykk for sin religion eller overbevisning ved tilbedelse, undervisning, praksis og etterlevelse. Å pålegge en lege å henvise til abort eller assistert befruktning dersom det strider mot legens overbevisning, må regnes som en begrensning i samvittighets- og religionsfriheten.

Staten kan imidlertid begrense borgernes frihet til å gi uttrykk for sin overbevisning dersom begrensningene er foreskrevet ved lov og er *”nødvendig i et demokratisk samfunn”*. I vurderingen av om et pålegg overfor fastleger om å utføre arbeidsoppgaver som strider mot deres overbevisning, for eksempel å henvise pasienter til abort, er et *”nødvendig”* inngrep i deres tanke-, samvittighets- og religionsfrihet må det gjøres en avveining av om inngrepet er rimelig og forholdsmessig vurdert opp mot de formål som søkes oppnådd. Andre menneskerettigheter kan være et slikt formål

Det at legen har mulighet til å bytte arbeid kan ikke være avgjørende. Det er tidligere lagt til grunn at begrensninger i en arbeidstakers utøvelse av sin religion i arbeidstiden ikke er å anse som et inngrep i en persons religionsfrihet, dersom arbeidstakeren har mulighet til å fratrukke sin stilling og skifte arbeid. Den europeiske menneskerettstol har imidlertid i en dom av 15. januar 2013 lagt til grunn at muligheten for å

bytte arbeid ikke automatisk beskytter religionsfriheten. Denne muligheten skal heller tas med som et av flere momenter i vurderingen av om en eventuell begrensning i religionsfriheten er forholdsmessig (EMDN-2010-48420).

Samvittighets- og religionsfriheten og andre menneskerettigheter må avgrenses og avveies mot hverandre. Det følger av FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 26 og FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter artikkel 12 jf. artikkel 2, at alle skal ha samme tilgang til helsetjenester uten diskriminering på grunn av kjønn, seksuell orientering osv. FNs kvinnekongresskonvensjon artikkel 12 sier at staten ”skal treffe alle tiltak som er nødvendige for å avskaffe diskriminering av kvinner på helseområdet, for å sikre tilgang til helsetjenester, herunder hjelp til familieplanlegging, på grunnlag av likestilling mellom menn og kvinner.”

Alle tre konvensjonene gjelder som norsk lov, jf. menneskerettsloven § 2. Forbud mot diskriminering på grunn av kjønn er lovfestet i likestillingsloven. Forbud mot diskriminering på grunn av seksuell orientering er lovfestet i diskrimineringsloven om seksuell orientering. Alle private og offentlige helsetjenester omfattes av disse lovene. Det følger av dette at staten kan gi fastleger en reservasjonsmulighet, men at helse-tjenestene skal tilbys på en måte som ikke virker diskriminerende overfor bestemte grupper som kvinner eller homofile.

4.1.2 Reservasjon mot å utføre eller assistere ved abortinngrep

Etter abortloven § 2 andre ledd har kvinner rett til selvbestemt abort dersom inngrepet kan utføres før utgangen av tolvte svangerskapsuke. Etter utgangen av tolvte svangerskapsuke avgjør en nemnd om svangerskapet kan avbrytes, jf. § 2 tredje ledd. De regionale helseforetakene har ansvaret for at kvinnen får oppfylt retten til abort. Helseforetakene skal organisere sykehustjenesten slik at kvinner innen helseregionen til enhver tid kan få utført abort, jf. abortloven § 14.

Helsepersonell ansatt ved sykehus og avdelinger der det utføres aborter, har som en av sine arbeidsoppgaver å utføre eller assistere ved abortinngrep. Etter abortloven § 14 og abortforskriften § 15 har imidlertid helsepersonell rett til å reservere seg av samvittighetsgrunner mot å utføre eller assistere ved abortinngrep. Retten til fritak gjelder ikke mottaking, journalskriving og for- og etterbehandling. Den gjelder heller ikke for helsepersonell som gir kvinnen stell og pleie før, under og etter inngrepet. Ved medikamentell abort gjelder retten til fritak også helsepersonell som forskriver eller administrerer medikamenter i forbindelse med avbruddet. Helsepersonell som ber om fritak, må reservere seg generelt mot alle svangerskapsavbrudd. Helsepersonell har ikke anledning til å reservere seg mot å utføre eller assistere bare ved enkelte abortinngrep.

Dersom det er nødvendig for å sikre at kvinner innen helseregionen til enhver tid kan få utført abort, kan sykehuset ved utlysning av stillinger sette som vilkår for ansettelse at vedkommende er villig til å utføre abortinngrep, jf. abortforskriften § 17. Helsepersonell som søker stilling ved en avdeling der det utføres aborter skal på anmodning oppgi om de ønsker å reservere seg.

4.1.3 Reservasjon mot å utføre eller assisterte ved assistert befruktning

Ved vedtagelsen av felles ekteskapslov i 2008 fikk lesbiske par adgang til å få assistert befruktning, jf. bioteknologiloven kapittel 2. Samtidig fattet Stortinget et anmodningsvedtak (nr. 614) der regjeringen ble bedt om å *”sørge for at det legges til rette for at helsepersonell som av samvittighetsgrunner ønsker det i enkelttilfeller, skal kunne fritas fra å utføre eller assistere ved assistert befruktning”*.

Departementet har fulgt opp Stortingets vedtak ved å be de regionale helseforetakene organisere og tilrettelegge sitt tilbud om assistert befruktning slik at helsepersonell som av samvittighetsgrunner ønsker det, kan fritas fra å utføre eller assistere ved assistert befruktning.

4.1.4 Reservasjon mot å henvise til assistert befruktning og abort og mot å forskrive og sette inn prevensjon

Etter abortloven §§ 5 og 6 skal begjæring om abort settes frem overfor en lege eller en nemnd. Legen skal tilby kvinnen informasjon og veiledning om den bistand som samfunnet kan tilby henne, gi henne råd slik at hun skal kunne treffe sitt endelige valg, gi informasjon om inngrepets art og medisinske virkninger og sende begjæring sammen med en skriftlig henvisning til den avdeling eller institusjon hvor inngrepet skal utføres.

Bestemmelsen i abortloven § 14 og abortforskriften § 15 gir rett til reservasjon for helsepersonell i spesialisthelsetjenesten. Den regulerer rett til å reservere seg mot å assistere og utføre abortinngrep, men gir ikke rett til å reservere seg mot å henvise til abort og de andre oppgavene etter abortloven §§ 5 og 6. Abortloven og -forskriften har heller ingen andre regler som gir leger i den kommunale helse- og omsorgstjenesten en rett til å reservere seg mot å henvise til abort.

På samme måte gjaldt Stortingets anmodningsvedtak nr. 614 bare utførelse og assistanse ved assistert befruktning. Vedtaket omfattet ikke reservasjon mot å henvise til assistert befruktning.

4.1.4.1 *Helsetilsynets praksis og rundskriv fra 1995*

I tiden etter at abortloven ble vedtatt har enkelte leger praktisert en reservasjonsordning. Statens helsetilsyn har i rundskriv 20. juni 1995 til landets fylkesleger (IK-24/95) og i senere praksis, bl.a. i en tilsynssak fra 2005, lagt til grunn at det er anledning for leger til å reservere seg mot å henvise til abort m.v. av samvittighetsgrunner dersom helsetilbudet til pasientene ivaretas tilstrekkelig. Statens helsetilsyn skriver følgende om dette i sitt rundskriv:

”Kommunene har plikt til å yte nødvendig helsehjelp etter kommunehelsetjenesteloven. I små kommuner hvor det er få leger vil det lett medføre uakseptable belastninger for de kvinner det gjelder, dersom det aksepteres at legene tar forbehold mot å yte visse typer helsehjelp. Vi vil understreke at kommunene bør ta hensyn til dette ved ansettelser, slik at de ikke kommer i en situasjon hvor helsetilbudet i kommunen blir utilfredsstillende. Vi ber fylkeslegene orientere kommunene om dette slik at det ved nyansettelser i kommunehelsetjenesten blir tatt hensyn til at de omtalte tjenestene kan tilbys.”

4.1.4.2 Helse- og omsorgsdepartementets fortolkning i rundskriv fra 2011

Debatten som oppstod i kjølevann av den nye ekteskapsloven gjorde at departementet gikk nærmere gjennom det juridiske grunnlaget for spørsmålet om leger i den kommunale helse- og omsorgstjenesten har adgang til å reservere seg mot å utføre bestemte oppgaver av samvittighetsgrunner. Departementet presenterte sin fortolkning i rundskriv I-4/2011:

”Allmennleger og fastleger tilknyttet den kommunale helse- og omsorgstjenesten har i dag ingen lov- eller forskriftsfestet rett til å reservere seg av samvittighetsgrunner. Dette gjelder for eksempel oppgaver knyttet til prevensjon og familieplanlegging samt henvisning til assistert befruktning eller abort.

Når det gjelder spørsmålet om en lege av samvittighetsgrunner skal ha mulighet til å reservere seg mot å utføre bestemte oppgaver, må man skille mellom allmennleger og fastleger. Med fastlege menes lege som har inngått avtale med en kommune om deltakelse i fastlegeordningen, jf. fastlegeforskriften § 2.

Når det gjelder fastleger, uavhengig av om de er selvstendig næringsdrivende eller ikke, er det ikke hjemmel for kommunen til å frita legen for oppgaver som er pålagt ved lov eller forskrift. Fastlegens listeansvar følger av fastlegeforskriften § 7, der det fremgår blant annet at ”fastlegen skal ha ansvaret for allmennlegetilbudet til personer på sin liste innen de rammer som gjelder for fastlegeordningen i lov, forskrift og sentral avtale”. Listeansvaret omfatter også ”henvisning til andre helsetjenester etter behov”, jf. merknadene til forskriftsbestemmelsen. Med andre ord, er det pasientens behov for henvisning som er styrende for fastlegen. Bestemmelsen gir ikke en rett for fastlegen til å nekte eller unnlate å henvisne pasienten videre av andre grunner enn at pasienten ikke har behov for en videre henvisning.

Videre er det i fastlegeforskriften § 7 ikke gitt en adgang for partene, dvs. kommunen og fastlegen, til å fravike denne bestemmelsen. Det er dermed ikke anledning for kommunen og fastlegen til - gjennom avtale - å bli enige om å innsnevre fastlegens listeansvar, herunder å avtale at fastlegen av samvittighetsgrunner ikke skal utføre visse oppgaver.

Når det gjelder leger som er ansatt i kommunen og som ikke har et listeansvar som fastlege, kan vedkommende lege på gitte vilkår gis mulighet til å reservere seg. Ifølge gjeldende helselovgivning er det kommunene som har ansvar for å sørge for at alle får det helsetilbudet de har krav på etter kommunehelsetjenesteloven og pasientrettighetsloven. Et slikt ”sørge-for-ansvar” er også videreført i den nye kommunale helse- og omsorgstjenesteloven som ble vedtatt av Stortinget i juni 2011. Begrepet ”sørge-for” pålegger kommunen ansvaret for at tjenestene gjøres tilgjengelige for de som har rett til å motta tjenestene. Kommunen kan enten utføre tjenestene selv eller inngå avtale med andre private eller offentlige tjenesteytere. Dette innebærer at for leger som utfører oppgaver på vegne av kommunen og som ikke har listeansvar, kan kommunen velge å avtale at legen ikke skal utføre bestemte oppgaver.

Departementet understreker at dersom en fast ansatt lege uten listeansvar etter avtale med arbeidsgiver gis mulighet til å reservere seg mot å utføre konkrete oppgaver, må det være en helt klar forutsetning at overføring fra én lege til en annen ikke innebærer noen ulempe av betydning for pasienten.”

Fortolkningen i rundskriv I-4/2011 gjaldt forskrift om fastlegeordning i kommunene fra 2000. Den 1. januar 2013 ble denne forskriften opphevet og erstattet av en ny fastlegeforskrift (forskrift 29. august 2012 nr. 842) hjemlet i den nye helse- og omsorgstjenesteloven. I den nye fastlegeforskriften er fastlegens listeansvar videreført i forskriftens § 10. Fastlegenes ansvar for å henvise pasienter er ytterligere presisert i en ny bestemmelse i § 24. Fastleger skal etter denne henvise pasienter til spesialisthelsetjenesten og til øvrige kommunale helsetjenester dersom pasienten har behov for det.

4.2 Departementets vurderinger og forslag

4.2.1 *Bør fastleger kunne reservere seg av samvittighetsgrunner?*

Departementet mener det er verdifullt for samfunnet at fastleger har høy etisk bevissthet og reflekterer over etiske spørsmål. Samfunnet er tjent med at det er rom for ulike overbevisninger og at fastleger ikke føler seg tvunget til å handle i strid med sin samvittighet. Formålet bak retten til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet etter menneskerettighetsloven og EMK artikkel 9 bør støttes opp under.

Samtidig er det viktig at samvittighetsfriheten og utøvelsen av den ikke påfører pasientene en uforholdsmessig belastning eller ulempe. Den klare hovedregelen bør være at pasienter kan regne med å få tilbud om alle de allmennlegetjenester som de har behov for hos sin faste lege. Fastlegene skal ivareta det offentlige interesse av at alle innbyggere får tilbud om en fast lege som gir allmennlegetjenester, informasjon og veiledning og som fyller rollen som hjelper og veiviser for pasientene inn mot den øvrige helsetjenesten.

Departementet mener fastleger bør ha adgang til å reservere seg, men adgangen bør være begrenset og forbeholdt situasjoner med alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død. Ved den nærmere utformingen av reservasjonsordningen må hensynet til pasientene veie tungt.

Departementet foreslår en tilføyelse i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 som gir hjemmel for forskrifter om fastlegers reservasjonsmulighet. Forskriftene skal blant annet regulere hvilke oppgaver fastlegene kan reservere seg mot og vilkår for en slik reservasjonsmulighet. Se nærmere vurdering av innholdet i forskriftene i punktene 3.3.2 – 3.3.7.

4.2.2 *Hvilke oppgaver bør fastlegene kunne reservere seg mot?*

For enkelte leger oppleves det å skulle henvise en kvinne til abort som etisk svært problematisk. Det å skulle utføre denne oppgaven innebærer en alvorlig samvittighetskonflikt for disse legene. Samtidig er antallet henvisninger en fastlege gjør til abort per år relativt begrenset. Selv om oppgaven er viktig for den enkelte kvinne som trenger henvisningen, er denne oppgaven likevel ikke en gjennomgående og omfattende del av fastlegenes virksomhet. Det bør derfor være mulig å finne alternative løsninger som i større grad ivaretar fastlegens samvittighetsfrihet og som samtidig tar tilstrekkelig hensyn til pasientene.

Departementet foreslår derfor at fastleger skal kunne reservere seg mot å henvise pasienter til abort. En klar forutsetning er imidlertid at den konkrete reservasjonsordningen ikke innebærer en urimelig ulempe for de aktuelle kvinnene. Legenes samvittighetsfrihet må avveies mot retten til lovbestemte helsetjenester. Departementet legger til grunn at retten til abort er helsetjenester som skal tilbys på en måte som ikke virker diskriminerende overfor kvinner, se punkt 3.2.1. Reservasjonsmulighetene må utformes og praktiseres på en måte som imøtekommer både samvittighets- og religionsfriheten, og hensynet til likestilling og likebehandling. Med henvisning til abort menes her hele prosessen fra pasienten oppsøker legen med spørsmål eller ønske om abort og til begjæring og henvisning er sendt sykehuset. Fastleger som reserverer seg mot å henvise til abort bør også overlate oppgaven med å gi informasjon og råd til den legen som skal henvise. Fastlegen skal ikke kunne reservere seg mot å motta epikrise fra sykehuset etter at abortinngrepet er utført eller mot å følge kvinnen opp etter inngrepet. Kvinner som eventuelt ikke ønsker å forholde seg til legen som har reservert seg i etterkant av inngrepet, kan velge å bytte fastlege. Reservasjonsadgangen skal ikke omfatte forskrivning eller innsetting av prevensjon eller henvisning til assistert befruktning. Dersom aktiv dødshjelp skulle bli tillatt i Norge, bør fastlegene også kunne reservere seg mot dette.

4.2.3 Forutsetninger for å kunne inngå avtale om reservasjon

Kommunene har ansvaret for å organisere fastlegeordningen. De skal sørge for tilbud om allmennlegetjenester og at et tilstrekkelig antall leger deltar i fastlegeordningen slik at alle som ønsker det får tilbud om plass på en fastleges liste. Det skal etter forslaget derfor være kommunene som vurderer ut fra lokale forhold om det er tilstrekkelig tilgang til fastleger til at en eller flere av fastlegene i kommunen kan reservere seg mot å henvise til abort uten at dette vil innebære en urimelig ulempe for kvinnene som blir berørt.

Fastleger skal etter forslaget ikke få en rett til reservasjon, men en mulighet. Det vil være opp til den enkelte kommunen å avgjøre om de ønsker å inngå avtaler om reservasjon, såfremt vilkårene for å inngå slik avtale er oppfylt.

For å unngå at reservasjoner skal påføre kvinner urimelig belastning, foreslår departementet at kvinner som vurderer eller ønsker henvisning til abort, men som står på liste hos en lege som har reservert seg, skal få tilbud om konsultasjon hos en annen lege i nærheten innen neste virkedag. Kommunen kan bare inngå avtale om reservasjon dersom det er tilstrekkelig tilgang til andre fastleger i nærheten som kan gjennomføre de aktuelle konsultasjonene. Fastleger som ønsker avtale om reservasjon må dokumentere at de har inngått en skriftlig avtale med en annen fastlege som forplikter seg til å gjennomføre konsultasjonene med kvinnene som vurderer eller ønsker henvisning til abort.

Fastleger som ved avtale har påtatt seg å henvise en annen fastleges pasienter til abort, kan ikke kreve tilleggskostnad for dette. Tilsvarende vil pasientens fastlege være avskåret fra å kreve betalt for en konsultasjon om abort som må avbrytes på grunn av legens reservasjon.

Departementet foreslår at personer som står på liste til en fastlege som reserverer seg, skal ha rett til å skifte til en fastlege i nærheten som ikke har reservert seg, se nærmere omtale i kapittel 4. Det vil også være en forutsetning for at kommunen kan inngå en avtale om reservasjon, at det er tilstrekkelig tilgang til fastleger i nærheten med åpne lister som ikke har reservert seg til at denne rettigheten kan oppfylles.

4.2.4 Informasjon om reservasjonsavtalen til listepasienter og kommunens øvrige innbyggere

Dersom en fastlege inngår avtale om å reservere seg mot å henvise til abort, kan noen av hans eller hennes eksisterende listepasienter ønske å skifte til en annen fastlege. Fastlegen skal derfor ha plikt til å informere sine eksisterende listeinnbyggere om avtalen straks den er inngått. Denne informasjonen er særlig viktig for kvinnene på legens liste som vil kunne komme i den situasjon at de vurderer eller ønsker henvisning til abort. Informasjonen kan også være relevant for andre av legens pasienter som av prinsipielle grunner ikke ønsker å stå på liste hos en fastlege etter at han eller hun har reservert seg.

Informasjonen skal gis direkte til den enkelte listeinnbygger, for eksempel i brev. Informasjon om hvilke fastleger som eventuelt reserverer seg mot å henvise pasienter til abort, skal også være lett tilgjengelig for kommunens øvrige innbyggere. Dette er viktig informasjon som innbyggerne skal ha tilgang til når de skal velge fastlege for første gang eller sette frem krav om å bytte fastlege.

Kommunene har ansvar for å informere innbyggerne om hvilke leger som deltar i fastlegeordningen. Kommunene skal også ha ansvar for å informere om hvilke fastleger som eventuelt har reservert seg mot å henvise til abort. Informasjonen skal være tilgjengelig sammen med informasjon om hvilke leger som deltar i fastlegeordningen på nettsiden for bytte av fastlege (MinFastlege) og gjennom Fastlegetelefonen.

I tillegg til plikten til å skaffe time hos en annen lege innen neste virkedag, foreslår departementet å presisere at fastleger som har reservert seg skal informere kvinner på sin liste som vurderer eller ønsker henvisning til abort om muligheten for å sette frem begjæring om abort direkte overfor sykehuset uten henvisning fra lege, jf. abortforskriften § 1.

4.2.5 Melding til fylkesmannen ved inngåelse av avtaler.

Fylkesmennene skal føre tilsyn med hvordan kommuner oppfyller sine forpliktelser etter helse- og omsorgstjenesteloven og hvordan fastlegene utøver sin virksomhet, herunder praktiseringen av en reservasjonsordning. Departementet foreslår at kommuner som inngår avtale om reservasjon skal sende kopi av avtalen til fylkesmannen. Mulighetene for reaksjoner vil være de samme ved eventuelle brudd på dette regelverket som ved brudd på annet regelverk. Etter helsetilsynsloven § 5 kan Statens helsetilsyn gi pålegg om å rette forholdene dersom virksomhet innen helse- og omsorgstjenesten drives på en måte som kan ha skadelige følger for pasienter eller andre eller på annen måte er uforsvarlig. Ett eksempel er at kommuner inngår avtaler om reservasjon i strid med regelverket, og det dermed ikke er tilstrekkelig tilgang til fastleger som kan henvise til abort. Tilsynsmyndighetene kan også gi administrative

reaksjoner overfor den enkelte fastlege etter helsepersonelloven kapittel 11, for eksempel kan tilsynsmyndighetene gi fastlegen en advarsel.

4.2.6 Mulighet for å avslutte en avtale

For å kunne ivareta tilbudet til kvinner som trenger henvisning til abort, må kommunen kunne si opp en avtale om reservasjon dersom tilgangen på fastleger med åpne lister reduseres, og det ikke er mulig for kvinner å skifte til en fastlege i nærheten som ikke reserverer seg. Kommunen skal også kunne si opp reservasjonsavtalen dersom fastlegen ikke ivaretar sin plikt til å informere sine listepasienter eller fastlegen ikke sørger for at kvinner på sin liste får tilbud om konsultasjon hos en annen fastlege i nærheten innen neste virkedag. Det samme gjelder dersom avtalen mellom fastlegen som har reservert seg og den andre legen som skal henvide fastlegens listepasienter faller bort.

4.2.7 Oppsummering

Slik ordningen for reservasjonsmulighet for fastleger er foreslått utformet i dette høringsnotatet, mener departementet at pasientene er ivaretatt på en slik måte at ulempene er begrenset og tiltaket må vurderes som forholdsmessig.

Dette gjelder særlig fordi fastlegene ikke skal få en rett til å reservere seg, men en mulighet dersom hensynet til pasientene kan ivaretas. Det skal også være begrenset hvilke oppgaver fastlegene kan reservere seg mot og en forutsetning for å kunne reservere seg skal være at det er tilstrekkelig tilgang til andre fastleger i nærheten som kan henvide til abort. Kvinnene skal ha rett til konsultasjon hos en annen fastlege i nærheten innen neste virkedag, og det skal gis en utvidet rett til å bytte til en fastlege som ikke har reservert seg.

Gjennom ordningen skal pasientene også være sikret lett tilgjengelig informasjon om hvilke leger som reserverer seg. Det er også viktig i denne sammenheng at kvinner som vurderer eller ønsker abort fortsatt skal ha mulighet for å sette frem abortbegjæring direkte overfor sykehus uten å gå veien om henvisning fra lege.

5. Rett til å skifte fastlege ved reservasjon

5.0 Gjeldende rett - valg og skifte av fastlege

Retten til å stå på liste hos en fastlege og til å skifte fastlege er regulert i pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 c og forskrift 29. august 2012 nr. 843 om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen. § 2-1 c lyder:

”Enhver som er bosatt i en norsk kommune, har rett til å stå på liste hos lege med fastlegeavtale. Det samme gjelder asylsøkere og deres familie når de er medlem av folketrygden.

Personer som står på fastleges liste har rett til å skifte fastlege inntil to ganger i året, og rett til å få en ny vurdering av sin helsetilstand hos en annen lege med fastlegeavtale.

Rettigheter i første og annet ledd gjelder ikke i de kommuner der plikten til å ha fastlegeordning er suspendert etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 tredje ledd.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om gjennomføring og utfylling av pasientrettighetene i fastlegeordningen, herunder om barns plassering på liste og om rett til å bytte fastlege.”

Enhver som er bosatt i en norsk kommune, har rett til å stå på liste hos en fastlege. Rettigheten omfatter også asylsøkere og deres familiemedlemmer når de er medlem av folketrygden, se også forskrift 14. mai 2008 nr. 460 om trygdedekning for asylsøkere og deres familiemedlemmer.

Den som har rett til å stå på liste hos fastlege, kan sette frem ønske om en bestemt lege, jf. forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen § 2 andre ledd. Ønsket skal som hovedregel etterkommes så langt det er ledig plass på fastlegens liste. Det er adgang til å velge fastlege utenfor bostedskommunen, jf. § 2 fjerde ledd.

Den som ikke selv velger fastlege, vil bli plassert på listen til fastlege med ledig listeplass, jf. § 2 tredje ledd. Den som ikke ønsker å delta i fastlegeordningen gir beskjed om det til sin kommune.

Etter lovens § 2-1 c andre ledd og forskriftens § 6 har en person som står på fastleges liste rett til å skifte fastlege inntil to ganger i året, så fremt det er ledig plass på annen fastleges liste. Fastlegen kan ikke nekte å ta vedkommende inn på listen dersom det er ledig plass på listen, så fremt ikke kommunen har fattet vedtak om å flytte personen fra denne listen på grunn av vedkommendes truende eller voldelige atferd, jf. forskrift om fastlegeordning i kommunene (fastlegeforskriften) §§ 5 og 15 og forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen § 2 sjette ledd.

Kommunen og fastlegen avtaler et tak for antallet pasienter på den enkelte fastleges pasientliste. Det er ikke adgang for fastlege og kommune å avtale et høyere listetak enn 2 500, jf. fastlegeforskriften § 34. Den øvre grensen på 2 500 er satt for at fastlegene ikke skal få lengre lister enn det de kan betjene på en forsvarlig måte. Når fastsatt listetak er nådd, anses listen som lukket. Etter forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen § 4 er det bare barn under 16 år av allerede tilmeldte listeinnbyggere og tidligere tilmeldte listeinnbyggere som flytter tilbake til kommunen som har rett til å bli tatt inn på en lukket liste. Den midlertidig flyttingen fra kommunen må ikke overstige tre år.

Den eller de som har foreldreansvaret velger fastlege for barn under 16 år, jf. forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen § 5 første ledd. Dersom fastlege ikke velges, plasseres barnet på samme liste som den eller de som har foreldreansvaret. Der foreldrene har felles foreldreansvar og samme adresse, plasseres barnet på samme liste som mor. Der foreldrene har felles foreldreansvar og forskjellig adresse, plasseres barnet på samme liste som den av foreldrene som har samme folkeregisteradresse som barnet.

Ved fylte 16 år velger barnet selv fastlege, jf. § 5 andre ledd. Er barnet mellom 12 og 16 år kan det selv fremsette krav om bestemt fastlege etter samtykke fra den eller de som har foreldreansvaret. Er barnet under 12 år, fremsettes slikt krav av den eller de som

har foreldreansvaret. Tilsvarende aldersgrenser gjelder for barnets rett til selv å skifte fastlege, jf. forskriftens § 6 andre ledd.

Når omsorgen og/eller foreldreansvaret er fratatt foreldrene, etter barneverntjenesteloven §§ 4-8, 4-12 og 4-20, er det barneverntjenesten som kan velge fastlege for barnet, jf. forskriftens § 5 tredje ledd.

Skifte av fastlege skjer ved henvendelse til HELFO (Helseøkonomiforvaltningen) eller på nettsiden MinFastlege. Fastlegebyttet gjelder fra den første dagen i måneden etter at det er registrert.

5.1 Departementets vurderinger og forslag

5.1.1 Rett til å skifte til en fastlege som ikke har reservert seg

Departementet foreslår at personer som står på liste hos en fastlege som har reservert seg, skal ha en utvidet rett til å skifte fastlege. Pasientene skal ha rett til å skifte til en fastlege i nærheten som henviser til abort. Dette skiftet skal ikke telle som et skifte etter reglene om inntil to skifter per år.

Retten til å skifte til en lege som henviser til abort vil være særlig aktuell for kvinner som vil kunne få behov for henvisning til abort, men den vil også gjelde for andre som av ulike grunner ikke ønsker å ha en fastlege som har reservert seg.

5.1.2 Rett til å skifte fastlege for jenter mellom 14 og 16 år

Hvis en jente under 16 år ber om abort, skal foreldrene som hovedregel få mulighet til å uttale seg, jf. abortloven § 4. Dersom særlige grunner taler mot det, har foreldrene likevel ikke rett til å uttale seg, jf. abortloven § 4. Etter pasient- og brukerrettighetsloven § 3-4 andre ledd skal foreldrene eller andre med foreldreansvar som hovedregel informeres dersom jenter under 16 år ber om abort, men også her er det gjort unntak *"når pasienten av grunner som bør respekteres, ikke ønsker dette."*

Hvorvidt foreldrene skal informeres og gis anledning til å uttale seg, vil avhenge av en konkret vurdering av blant annet jentas alder og modenhet og de grunner som hun oppgir for sitt ønske om å ikke informere foreldrene. Det kan være flere årsaker til at foreldrene ikke bør informeres om barnets kontakt med helse- og omsorgstjenesten, både ulike overbevisningsgrunner og andre rent personlige grunner (for eksempel mishandlingssaker).

Departementet vil foreslå at jenter mellom 14 og 16 år selv skal kunne bestemme om de ønsker å ha en fastlege som har reservert seg mot å henvise til abort eller om de vil skifte til en lege som henviser til abort. Dette skal jentene kunne bestemme uavhengig av om foreldrene er enig i skiftet eller ikke.

Det kan også tenkes at jentene vil ønske å holde informasjon om byttet skjult for sine foreldre. Departementet vil derfor arbeide for at HELFO gjennomfører slike bytter på en måte som i størst mulig grad skjermes denne informasjonen fra foreldrenes innsyn. Unge jenter kan også kontakte skolehelsetjenesten dersom de er uønsket gravid og trenger råd og veiledning om abort. Helsesøster kan blant annet informere disse jentene om at de kan henvende seg direkte til sykehuset med en eventuelle begjæring om abort dersom de ikke ønsker å snakke med sin fastlege om graviditeten og abortbegjæringen.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

En åpning for at kommunen og fastlegen kan avtale at fastlegen av samvittighetsgrunner reserverer seg mot å henvise til abort vil få visse økonomiske og administrative konsekvenser. For kommunene vil dette kunne gi et visst merarbeid knyttet til selve avtaleinngåelsen og oppfølgingen av denne. Kommunen skal også underrette fylkesmannen og HELFO om den inngåtte avtalen.

Departementet antar imidlertid at kommunenes merarbeid knyttet til dette vil være beskjedent. Det samme gjelder for de økonomiske konsekvensene. På bakgrunn av kartleggingen av dagens reservasjonsordninger og de begrensningene som foreslås i kapittel 3, antas det at antallet fastleger med reservasjonsordning blir begrenset.

Kommunen skal allerede i dag tilby en fastlegeordning. Det forhold at de må inngå avtaler med fastleger og følge opp disse er således ingen ny oppgave.

For fylkesmannsembetene medfører forslagene om en reservasjonsmulighet marginale endringer. Embetene vil motta brev fra kommuner som inngår en avtale om reservasjon med en fastlege. Det å motta informasjon om dette utløser ingen automatisk plikt til å gjennomføre tilsyn, eller på annen måte foreta en aktiv handling. Hvorvidt fylkesmannen skal foreta en aktivitet på bakgrunn av den informasjonen de får fra kommunen vil bero på en konkret vurdering der mange ulike elementer virker inn. Økonomisk vil endringene få liten eller ingen betydning for innbyggerne i kommunen. De vil få sine utgifter refundert på lik linje som om de gikk til en lege som ikke hadde reservert seg. Rent praktisk vil dette forslaget være en ulempe for den enkelte. De aktuelle kvinnene vil ikke lengre kunne få alle tjenestene hos sin fastlege. Alternativt må de bytte en ekstra gang dersom deres fastlegen reserverer seg. I forslaget er det imidlertid lagt inn klare rammer for når fastlegen skal kunne reservere seg. Dette vil bidra til å redusere de praktiske ulempene. Det vises blant annet til muligheten for et ekstra fastlegebytte, retten til å få time hos en fastlege i nærheten senest neste virkedag og fastlegens plikt til å informere egne listeinnbyggere om sin reservasjon og om muligheten til å kontakte sykehuset direkte.

I høringsnotatet er det foreslått at det er fastlegen som skal sende ut informasjon til egne listeinnbyggere ved inngåelse av en reservasjonsavtale. Dette vil være en engangskostnad når avtalen inngås. Ved senere endringer legges det opp til at informasjon kommer via HELFO og på nettsiden MinFastlege. Videre er det legen som må inngå avtale med annen fastlege om time for kvinner som vurderer eller ønsker en henvisning til abort. Dette er tiltak som vil kunne påføre den aktuelle legen en økonomisk og administrativ utgift.

Per 3. kvartal 2013 var det gjennomsnittlig 1152 listeinnbyggere per fastlege.

Portoutgiftene ved utsending av brev til disse vil beløpe seg til omlag kr. 12.000,- per fastlege. I tillegg kommer tid medgått til faktisk å skrive brev og sende disse. Dette er en mulighet fastlegen får, og ingen plikt. Kostnadene kan bli betydelig lavere dersom informasjonen om reservasjonsavtalen sendes elektronisk. Departementet anser det som mest nærliggende at denne kostnaden bæres av fastlegen som ønsker å reservere seg mot å henvise kvinner til abort.

Det er sentralforvaltningen som vil bære de tyngste kostnadene ved innføringen av forslaget til en reservasjonsmulighet for fastleger. Kostnadene er særlig forbundet med å utvikle tekniske løsninger. Det vil bli nødvendig å videreutvikle de tekniske løsninger

slik at de kan håndtere en utvidet og raskere mulighet til å bytte fastlege og at informasjon om hvilke leger som har reservert seg skal bli lett tilgjengelig på MinFastlege.no. Beregninger viser at utviklingskostnadene for å få på plass dette vil være i størrelsesorden 3,5 mill. kroner. Kostnadene dekkes innenfor departementets eksisterende rammer. I tillegg vil det trolig komme noe økt arbeidsmengde for HELFO knyttet til en økning i antallet fastlegebytter. Dette vil imidlertid være en begrenset økning sammenlignet med det totale antallet bytter som håndteres i dag.

7. Merknader til endringene i helse- og omsorgstjenesteloven og i pasient- og brukerrettighetsloven

Til endringen i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 tredje ledd:

Bestemmelsen i § 3-2 tredje ledd hjemler dagens forskrift om fastlegeordningen (forskrift 29. august 2012 nr. 842 om fastlegeordning i kommunene). Departementet foreslår å utvide hjemmelen slik at den også gir grunnlag for å gi forskrifter om at fastleger kan reservere seg mot å henvise eller behandle pasienter dersom reservasjonen er begrunnet i alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død. Dette vil først og fremst gjelde reservasjon mot å henvise pasienter til abort. Hjemmelen vil imidlertid også omfatte aktiv dødshjelp dersom dette skulle bli tillatt. Hjemmelen omfatter ikke reservasjon mot å forskrive eller sette inn prevensjon eller å henvise til assistert befruktning. Se også utkastet til forskrifter med merknader i punktene 8 og 9.

Til endringene i pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 c fjerde ledd:

Pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 c fjerde ledd gir hjemmel til å gi nærmere forskrifter om gjennomføring og utfylling av pasientrettighetene i fastlegeordningen. Departementet foreslår å presisere dagens hjemmel. Det blir dermed klart at hjemmelen omfatter forskrifter om utvidet rett til å skifte fastlege for pasienter som står på liste til en fastlege som har reservert seg på grunn av alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 tredje ledd. Se også utkastet til forskrifter med merknader i punktene 8 og 9.

8. Forslag til lov om endringer i helse- og omsorgstjenesteloven og pasient- og brukerrettighetsloven

I

I lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester gjøres følgende endringer:

§ 3-2 tredje ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om fastlegeordningen, herunder om kvalitets- og funksjonskrav, om adgangen til suspensjon av fastlegeordningen og om fastlegers mulighet til å reservere seg mot henvisning eller behandling når reservasjonen er begrunnet i alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død.

II

I lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasient- og brukerrettigheter gjøres følgende endringer:

§ 2-1 c fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om gjennomføring og utfylling av pasientrettighetene i fastlegeordningen, herunder om barns plassering på liste. *Departementet kan også gi forskrifter om retten til å skifte fastlege, blant annet om utvidet rett til å skifte fastlege for pasienter som står på liste hos en fastlege som har reservert seg på grunn av alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død.*

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

9. Utkast til forskrift om endringer i fastlegeforskriften og i forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen

I

I forskrift 29. august 2012 nr. 842 om fastlegeordning i kommunene gjøres følgende endringer:

Overskrift til nytt kapittel 5 skal lyde:

Kapittel 5 Reservasjon av samvittighetsgrunner

Ny § 24 a skal lyde:

§ 24 a Avtale om reservasjon mot å henvise til abort

Kommunen og fastlegen kan avtale at fastlegen av samvittighetsgrunner reserverer seg mot å henvise til abort. Kommunen skal sende kopi av avtalen til fylkesmannen.

Med henvisning til abort menes i denne sammenheng alle handlinger som inngår i prosessen fra å motta en kvinnes spørsmål eller begjæring om abort, jf. abortloven § 5, tilby og eventuelt gi kvinnen informasjon og veiledning om hva samfunnet kan tilby henne av bistand, jf. abortloven § 2, gi informasjon om inngrepets art og medisinske virkninger, jf. abortloven § 5 andre ledd, fastsette svangerskapets varighet og sende henvisning og begjæring om abort til sykehuset, jf. abortloven §§ 6 og 7.

Kommunen kan bare inngå avtale om reservasjon dersom kvinnene på legens liste vil få tilbud om henvisning til abort på annen måte, uten urimelig ulempe. Før avtale om reservasjon kan inngås, må fastlegen legge frem en skriftlig avtale med en annen fastlege i nærheten om at han eller hun forplikter seg til å henvise legens listeinnbyggere til abort.

Reglene i bestemmelsen her og i §§ 24 b til 24 g gjelder også fastleger med fellesliste, jf. § 11.

Ny § 24 b skal lyde:

§ 24 b Kommunens ansvar for tilgang til fastleger som ikke har reservert seg

Kommunen skal sørge for at det er tilstrekkelig tilgang til fastleger i kommunen slik at kvinner kan få oppfylt sin rett til å skifte fastlege etter forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen § 6 andre ledd.

Ny § 24 c skal lyde:

§ 24 c Fastlegens ansvar for informasjon om reservasjonen til sine pasienter
Fastlegen skal informere alle pasientene på sin liste om at han eller hun reserverer seg mot å henvise til abort umiddelbart etter at avtale om reservasjon er inngått.

Ny § 24 d skal lyde:

§ 24 d Tilbud om konsultasjon hos en annen fastlege
Fastlegen skal sørge for at kvinner som står på hans eller hennes liste som vurderer eller ønsker henvisning til abort, får tilbud om konsultasjon hos en annen fastlege i nærheten senest neste virkedag. Fastlegen skal også informere kvinnene om at begjæring om abort kan settes frem direkte overfor sykehuset uten henvisning, jf. forskrift 15. juni 2001 nr. 635 om svangerskapsavbrudd § 1.

Ny § 24 e skal lyde:

§ 24 e Kommunens ansvar for informasjon
Kommunen skal sørge for at innbyggerne i kommunen får informasjon om hvilke leger som reserverer seg mot å henvise til abort.

Ny § 24 f skal lyde:

§ 24 f Prioritering av pasienter fra lege som har reservert seg
En fastlege som har inngått avtale om å henvise til abort kvinner som står på liste til en lege som har reservert seg, skal tilby kvinnene konsultasjon for henvisning til abort senest innen neste virkedag, jf. § 24 d.

Ny § 24 g skal lyde:

§ 24 g Avslutning av avtale om reservasjon av samvittighetsgrunner
Kommunen kan si opp en avtale om reservasjon mot å henvise til abort dersom;

- fastlegen ikke overholder sine plikter etter §§ 24 c og 24 d,
- avtale med annen fastlege etter § 24 a tredje ledd faller bort eller
- det ikke er tilstrekkelig tilgang til fastleger i kommunen til at kvinner kan få oppfylt sin rett til å skifte fastlege etter forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen § 6 andre ledd.

II

I forskrift 29. august 2012 nr. 843 om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen gjøres følgende endringer:

§ 5 andre ledd skal lyde:

Ved fylte 16 år treffer barnet selv avgjørelse om valg av fastlege. Er barnet mellom 12 og 16 år kan det selv fremsette krav om bestemt fastlege etter samtykke fra den eller de som har foreldreansvaret. *Jenter mellom 14 og 16 år som står på liste hos en fastlege som har reservert seg mot å henvise til abort av samvittighetsgrunner, jf. forskrift om fastlegeordning i kommunene § 24 a, treffer selv avgjørelse om valg av fastlege.*

§ 6 nytt andre ledd skal lyde:

Personer som står på liste hos en fastlege som har reservert seg av samvittighetsgrunner mot å henvise til abort, jf. forskrift om fastlegeordning i kommunene § 24 a, har rett til å skifte til en fastlege i nærheten som ikke har reservert seg. Et slikt skifte skal ikke regnes som et skifte etter regelen i første ledd om rett til å skifte fastlege inntil to ganger i året.

§ 6 nytt tredje ledd skal lyde:

Ved fylte 16 år fremsetter barnet selv krav om skifte av fastlege. Er barnet mellom 12 og 16 år, kan det selv fremsette krav om skifte av fastlege etter samtykke fra den eller de som har foreldreansvaret. *Jenter mellom 14 og 16 år som står på liste hos en fastlege som har reservert seg mot å henvise til abort av samvittighetsgrunner, jf. forskrift om fastlegeordning i kommunene § 24 a, kan fremsette krav om skifte av fastlege uten samtykke fra den eller de som har foreldreansvaret.* Er barnet under 12 år, fremsettes krav om skifte av fastlege av den eller de som har foreldreansvaret.

10. Merknader til endringene i fastlegeforskriften og i forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen

Til endringene i fastlegeforskriften

Til ny § 24 a:

Bestemmelsen er ny og regulerer kommuners adgang til å inngå avtale med fastleger om reservasjon mot å henvise pasienter til abort. Kommuner og fastleger kan etter denne bestemmelsen avtale unntak fra fastlegens listansvar etter forskriftens § 10 og fastlegens ansvar for å henvise pasienter til spesialisthelsetjenesten etter § 24, jf. § 30 fjerde ledd.

Med henvisning til abort menes i denne sammenheng alle handlinger som inngår i prosessen fra å motta en kvinnes spørsmål eller begjæring om abort, jf. abortloven § 5, tilby og eventuelt gi kvinnen informasjon og veiledning om hva samfunnet kan tilby henne av bistand, jf. abortloven § 2, gi informasjon om inngrepets art og medisinske virkninger, jf. abortloven § 5 andre ledd, fastsette svangerskapets varighet og sende henvisning og begjæring om abort til sykehuset, jf. abortloven §§ 6 og 7.

Reservasjonadgangen omfatter ikke oppfølging av pasienten etter abortinngrepet, herunder å motta epikrise. Etter journalforskriften (forskrift 21. desember 2000 nr. 1385 om pasientjournal) § 9 skal epikrise sendes både til henvisende instans og pasientens faste lege, med mindre pasienten ber om noe annet. Pasienten kan også motsette seg at epikrise sendes etter reglene i helsepersonelloven (lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell mv.) § 45.

Kommuner skal ha adgang til å inngå avtaler om reservasjon, men ingen plikt.

Kommunen må vurdere ut fra lokale forhold om de ønsker å inngå slike avtaler.

Kvinnene i kommunen skal ha mulighet for å stå på liste hos en fastlege som ikke har reservert seg, jf. forslag til ny § 24 b. Det er derfor en forutsetning for at kommunen kan inngå avtaler om reservasjon at det finnes fastleger i kommunen som ikke har reservert seg og som har åpne lister.

Før kommunen kan inngå avtale om reservasjon må fastlegen dokumentere at han eller hun har inngått skriftlig avtale med en kollega i nærheten som forplikter seg til å utføre de oppgavene som legen reserverer seg mot. Kommunen må vurdere om den ordningen som fastlegen har avtalt, er tilstrekkelig til å sikre at kvinnene på legens liste får tilgang til henvisning til abort uten urimelig ulempe for seg. Det vil si at de er sikret konsultasjon hos en annen fastlege i nærheten senest innen neste virkedag, jf. forslag til ny § 24 d.

Kommunen skal sende kopi av avtalen om reservasjon til fylkesmannen. Fylkesmannen skal som tilsynsmyndighet føre tilsyn med at praktiseringen av reservasjonsordningen skjer innenfor regelverket.

Reglene i § 24 a om adgang til å inngå avtale om reservasjon og de øvrige bestemmelsene i kapittel 5 om blant annet informasjon og tilbud om konsultasjon hos en annen fastlege, gjelder også fastleger som har fellesliste. Dette innebærer blant annet at også fastleger med fellesliste må inngå avtale med kommunen dersom han eller hun ønsker å reservere seg.

Til ny § 24 b:

Etter utkast til nytt andre ledd i forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen § 6 har personer som står på listen hos en fastlege som har reservert seg, rett til å skifte til en annen fastlege i nærheten som ikke har reservert seg. Kommunen må sørge for at det til enhver tid er tilstrekkelig tilgang til fastleger i kommunen til at denne retten kan oppfylles.

Til ny § 24 c:

Straks en fastlege har inngått avtale om reservasjon med kommunen, skal fastlegen sende ut informasjon til alle sine eksisterende listeinnbyggere om at en slik avtale er inngått og at fastlegen ikke lenger henviser til abort. Legen bør også informere sine pasienter om hvilken annen fastlege som har forpliktet seg til å henvise pasientene til abort og om muligheten for å henvende seg direkte til sykehuset uten henvisning. Informasjonen skal gis direkte til den enkelte pasient. Det er ikke tilstrekkelig med oppslag på legekantoret. Informasjonen skal sendes ut umiddelbart etter at avtale om reservasjon er inngått.

Til ny § 24 d:

Fastlege som reserverer seg skal sørge for at kvinner på hans eller hennes liste som vurderer eller ønsker henvisning til abort, får tilbud om konsultasjon hos en annen fastlege i nærheten senest innen neste virkedag. Etter forslag til ny § 24 a må han eller hun inngå en skriftlig avtale med den eller de fastlegene som skal henvise til abort istedenfor for ham eller henne. Det er ikke tilstrekkelig at legen informerer pasientene om at de kan henvende seg til en bestemt annen lege. Legen må også bestille time for konsultasjon hos den andre legen på kvinnens vegne dersom hun ønsker det.

Fastlegen skal også gi informasjon til kvinner på sin liste som vurderer eller ønsker henvisning til abort om at de har mulighet for å henvende seg direkte til sykehuset og fremme begjæring om abort der uten henvisning fra en fastlege.

Fastleger som inngår avtale med en fastlege som har reservert seg kan ikke kreve tilleggskostnader fordi pasienten er tilmeldt annen fastlege. Departementet viser til merknaden for takst 2hd. Departementet understreker videre at fastleger som reserverer seg ikke har anledning til å kreve betalt for en avbrutt konsultasjon, der det

viser seg at bakgrunnen for henvendelsen er et ønske om en henvisning til abort. Oppgjøret i disse tilfellene vil skje mellom kvinnen/HELFO og den legen som faktisk henviser.

Til ny § 24 e:

Kommunene har i dag plikt til å informere innbyggerne om fastlegeordningen og hvilke leger som deltar i ordningen. Informasjonen gis i dag av HELFO på nettsiden MinFastlege og gjennom Fastlegetelefonen. Etter forslaget til ny § 24 e skal kommunene også ha plikt til å informere innbyggerne om hvilke fastleger som til enhver tid har avtale om å reservere seg mot å henviser til abort. Informasjonen skal være lett tilgjengelig blant annet på nettsiden MinFastlege.no slik at innbyggerne har denne informasjonen når de skal sette frem krav om ønsket fastlege.

Til ny § 24 f:

Fastleger som ønsker å reservere seg mot å henviser til abort skal inngå en skriftlig avtale med en annen fastlege som forplikter seg til å gi tilbud om henvisning til abort til kvinner som står på listen til legen som reserverer seg, jf. forslag til ny § 24 a. Etter forslag til ny § 24 e skal disse kvinnene få tilbud om konsultasjon hos den andre fastlegen senest neste virkedag. Dette innebærer at fastlegen som inngår en slik avtale om å motta pasienter som ønsker henvisning til abort, kan og skal prioritere disse kvinnene selv om de ikke står på hans eller hennes liste.

Til ny § 24 g:

Bestemmelsen i § 24 g er ny og regulerer kommunens adgang til å si opp en avtale om reservasjon. Kommunen kan si opp avtalen dersom fastlegen ikke overholder sine plikter etter forslag til nye §§ 24 c og 24 d. Det vil si plikten til å informere alle sine listepasienter om inngåelsen av reservasjonsavtalen og plikten til å sørge for at egne listepasienter får tilbud om konsultasjon hos en annen fastlege i nærheten innen neste virkedag, samt informasjon om muligheten til å sette frem begjæring om abort direkte overfor et sykehus uten henvisning fra lege. Dersom disse pasientene ikke får tilbud om konsultasjon innen fristen, kan kommunen si opp avtalen. Det samme gjelder dersom legen unnlater å gi den informasjonen som forskrifter krever.

Kommunen kan også si opp avtalen om reservasjon dersom listeplassen hos fastleger som ikke reserverer seg reduseres og det ikke er mulig for kommunen å oppfylle sin plikt til å sørge for at kvinner som står på listen til en lege som har reservert seg skal kunne skifte til en fastlege som ikke har reservert seg. Dette kan for eksempel være tilfelle dersom noen fastleger som tidligere har tatt imot kvinner som vurderer eller ønsker henvisning til abort slutter som fastlege (flytter, pensjonerer seg) eller får fylt opp sine lister slik at disse lukkes, og det ikke er tilstrekkelig med andre fastleger i kommunen som henviser til abort og som har åpne lister.

Adgangen til å si opp avtalen etter denne bestemmelsen gjelder bare avtalen om reservasjon. Dersom kommunen ønsker å si opp hele fastlegeavtalen, gjelder reglene i § 32 om avslutning av individuell avtale.

Dersom kommunen sier opp avtalen, vil legen ha plikt til å henviser sine listeinnbyggere til abort.

Til endringene i forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen

Til endringene i § 5 andre ledd og § 6 nytt tredje ledd:

Departementet foreslår at jenter mellom 14 og 16 år som står på listen til en fastlege som har reservert seg mot å henvise til abort skal kunne skifte til en annen fastlege uten samtykke fra sine foreldre eller andre med foreldreansvar. Dette er et unntak fra hovedregelen om at barn mellom 12 og 16 år må ha samtykke fra sine foreldre eller andre med foreldreansvar når de skal sette frem krav om en bestemt fastlege eller krav om å skifte fastlege. Det er ikke krav om at ønsket om å skifte skal være begrunnet i at jenten vurderer eller ønsker henvisning til abort.

Til endringene i § 6 nytt andre:

Etter endringene som foreslås i denne bestemmelsen har enhver som står på liste hos en fastlege som har reservert seg mot å henvise til abort en utvidet rett til å skifte fastlege. De har rett til å skifte til en fastlege som ikke har reservert seg og som har kontor i nærheten av legen som har reservert seg. Hva som menes med "*i nærheten*" må vurderes konkret ut i fra blant annet de geografiske forholdene og tilbud om kollektiv transport. Det skal ikke innebære urimelig ulempe å måtte reise til den andre fastlegen i forhold til pasientens opprinnelige fastlege. I de større byene som Oslo, Bergen, Trondheim må det være tilstrekkelig at den nye legen har kontor innenfor samme kollektivsone. Dette må gjelde selv om reisetiden blir noe lengre.

Den utvidede retten til å skifte fastlege innebærer at kommunene må sørge for at det er ledig plass på liste hos en fastlege som ikke har reservert seg og som har kontor i nærheten av legen som har reservert seg. Dersom det ikke er tilstrekkelig tilgang til fastleger i kommunen eller samarbeidende kommune til at dette lar seg gjøre, kan kommunen ikke inngå avtale om reservasjon. Dersom tilgangen til fastleger reduseres etter at avtale om reservasjon er inngått slik at kommunen ikke lenger kan oppfylle plikten til å sørge for at personer kan få skifte til en lege som ikke har reservert seg, kan kommunen si opp avtalen om reservasjon, jf. utkast til ny § 24 g i fastlegeforskriften.

Departementet arbeider med å få på plass løsninger som gjør det mulig å gi et slikt skifte av fastlege virkning allerede fra neste dag. I dag gjelder et skifte av fastlege først fra neste kalendermåned.

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar: Arnved Soldal Lund	Arkivkode: FE-233, FA-C21
Arkivsaksnr: 13/334	Løpenr: 14/855
Sakstype: Politisk sak	

SAKSGANG			
Styre, utval, komité m.m.	Møtedato	Saksnr.	Saksbeh.
Formannskapet	12.02.2014	011/14	ASL
Kommunestyret	05.03.2014	004/14	ASL

LEIGE AV GRUNN TIL TOTRÆNA VINTERPARK

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Samnanger kommune inngår leigeavtale med Samnanger idrettslag om leige av kommunen sin grunn ved gnr 25/ bnr 1 i 40 år vederlagsfritt.

12.02.2014 FORMANNSKAPET

Handsaming i møtet:

Rådmannen trekte attende tilrådinga si og la fram slikt nytt framlegg til vedtak:

Gjeldande avtale mellom Samnanger kommune og Samnanger idrettslag om leige av kommunal grunn i Totræna gbnr 25/1 vert gjort gjeldande fram til 31.12.2054.

Rådmannen sitt framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.

FORM-011/14 VEDTAK:

Gjeldande avtale mellom Samnanger kommune og Samnanger idrettslag om leige av kommunal grunn i Totræna gbnr 25/1 vert gjort gjeldande fram til 31.12.2054.

Dokument som er vedlagt:

Kva saka gjeld:

Samnanger idrettslag har søkt spelemidlar til rehabilitering av ljosløype, ny dagsturløype og skileikanlegg ved Totræna vinterpark. Eit av krava for å kunne søke er at sjøkaren må ha rett til å nytta grunnen.

Leigeavtale mellom Samnanger idrettslag og Samanger kommune om leige av grunn ved Totræna vart inngått 26.02.90. Den gjeld for 40 år med automatisk forlenging på nye 10 år dersom den ikkje vert sagt opp. Dette tilfredsstillar ikkje kravet frå Kulturdepartementet. Avtalen må vera på minimum 30 år frå anlegget vert ferdigstilt.

Vurderingar og konsekvensar:

Grunnen som Samnanger idrettslag ynskjer å disponera er allereie nytta til skiløype. Det vert derfor ei forlenging av gjeldande avtale for å møte kravet til Kulturdepartementet. Søknaden til Samnanger idrettslag vert ikkje godkjent utan denne avtalen.

Sjølv om kravet for minimumstid for avtalen er satt til 30 år, meiner rådmannen at avtala bør vera på 40 år. Det er eit stor etterslep på spelemidlar i Hordaland og det er ikkje sikkert at Samnanger idrettslag får tilsegn i år. Viss avtala vert inngått med 30 år no og Samanger idrettslag ikkje får tilsegn i år, må det ny avtale til neste år (då er 29 år igjen av avtaleperioden).

Oppgraderinga og utvidinga av Totræna vinterpark vil ikkje leggje beslag på meir av kommunen sin grunn enn det det gjer i dag.

NORGES BONDELAG
 NORGES SKOGEIERFORBUND
 DIREKTORATET FOR STATENS SKOGER
 NORGES SKIFORBUND
 KULTUR- OG VITENSKAPSDEPARTEMENTET,
 UNGDOMS- OG IDRETTSAVDELINGEN (STUI)

RAMMEAVTALE

FOR LEIE AV GRUNN TIL SKILØYPER OG TURVEGER

1. AVTALEPARTNERE:

A. LEIER er: SAMNANGER IDRETTSLAG.....

B. GRUNNEIER/UTLEIER er: SAMNANGER KOMMUNE.....

Gnr. 25..... Bnr. 1..... Kommune: Samnanger....

2. AVTALENS FORMÅL

Avtalen tar sikte på tilrettelegg et godt løype- og turvegtilbud for trening, konkurranse, mosjon, rekreasjon og naturopplevelse året rundt.

3. AVTALENS OMFANG

Avtalen gjelder løype/sti:

Med lysanlegg ^{3.1.} Uten lysanlegg ^{3.2.} Begge deler ^{3.3.} Annet ^{3.4.}
 (sett kryss i aktuell rute)

Avtalen gir leieren rett til på egen bekostning å anlegge og vedlikeholde skiløyper og turveger etter traséer som er inntegnet på vedlagte kart. Traséene kan ikke legges om eller forandres uten grunneiers samtykke.

Leieren kan rydde, opparbeide og vedlikeholde traséene.

Skiløypene skal utformes i samsvar med bestemmelsene i Skihåndboka, hefte 6, med minimum 3 m fri løypebredde og opparbeides og vedlikeholdes på en skånsom måte, eventuelt med maskinelt utstyr. Turveger/stier opparbeides i maksimalt 2 meter bredde dersom ikke annet er avtalt (Se kommentarer til § 3).

Innenfor samme bredde kan leier hogge, kviste og kappe nyttbart virke etter grunneiers anvisninger. Dersom grunneieren ønsker det, skal leieren overta virket på rot etter verdiberegning utført av skogoppsynet. Leier har rett til å holde traséen fri for generende greiner. Oppkvisting må skje på en måte som ikke nedsetter skogproduksjonen eller forringer tømmerkvaliteten.

Fører leierens virksomhet i traséen til skade utenom avtalt løype-/turveg-bredde, skal skadene erstattes etter avtale eller etter skogoppsynets beregning. Eventuell nødvendig rydding utover overfornevnte bredde skal avtales særskilt.

4. LYSANLEGG (gjelder dersom det er satt kryss i rute 3.1. eller 3.3.)

Belysning i form av stolper med armatur med avstand maks. 35 m. og kabel i luftstrek og/eller jordkabel anlegges i 5.000 m. lengde. samla på gnr. 25

Hele denne strekningen samt løypas bredde på de forskjellige parseller er særskilt angitt på kartet.

5. SKILTING OG PREPARERING

Leieren har rett til å skilte og merke løyper/turveger. Skiltene bør utfores i samsvar med Norsk Standard. Skilt skal ikke festes til levende trær. Plassering av skilt skal avtales med grunneieren.

Leieren har grunneiers samtykke til å nytte tidsmessig maskinelt utstyr for oppkjøring av skiløyper. Forøvrig gjelder lov om motorisert ferdsel i utmark.

6. ANSVAR

Traséen skal ikke hindre naturlig og påregnelig utnytting av eiendommen. Der løypa eller turveien legges i eksisterende skogsvei har grunneieren og andre som har bruksrett til traséen rett til å transportere tømmer og skogsutstyr i den etter nærmere avtale (se § 13). Ved utnytting som i vesentlig grad vil vanskeliggjøre leiers bruk av traséene (f.eks. større skogdrifter, masse-uttak etc.) plikter grunneier å varsle leieren om dette i god tid samt anwise alternativ trasé innenfor avtalens rammer.

Under hogst og framkjøring forutsettes det at grunneieren tar rimelig hensyn til at traséene ikke unødig sperres eller ødelegges. Grunneieren har ikke ansvar for å vedlikeholde bruer og klopper. Grunneieren er heller ikke ansvarlig for uhell som skyldes skogsdrift i området eller for ulykker i forbindelse med aktivitet i traséene.

Der skiløypene krysser vedlikeholdte gjerder, sørger leieren for at grunder blir laget og vedlikeholdt, og at disse blir satt opp innen 10. mai om våren og ikke tatt ned før etter 20. oktober om høsten. Leieren plikter å rydde opp avfall og søppel langs traséene etter hver sesong.

7. PERMANENT OMLEGGING

I tilfelle endrede forhold kan begge partene ta opp spørsmålet om omlegging av tidligere avtalt trasé. Omlegging av løypetraseer der det er bevilget tippemidler, må godkjennes av Kultur- og vitenskapsdepartementet eller kommunen.

8. VEDERLAG

8.1. Retten er inntil videre vederlagsfri.

(sett kryss
i aktuell
rute.)

8.2. For antatt produksjonstap og ulemper på eiendommen beregnes en årlig godtgjøring

Årlig godtgjøring ved avtalens inngåelse er beregnet til

kr.

og løper fra

Beløpet betales forskuddsvis, og justeres hvert 5 år i samsvar med konsumprisindeksen.

9. VARIGHET

Denne avtale gjelder forelopig i

25 år 40 år ...år

og forlenges i perioder på 10 år så lenge den ikke er oppsagt. Oppsigelse må i tilfelle foretas med minst 1 års varsel for utløpet av den til enhver tid gjeldende avtaleperiode.

10. ANSVAR VED OPPHØR

Dersom leieavtalen opphører skal leieren fjerne eventuelle anlegg og rydde etter grunneierens anvisninger innen 1 år fra opphørstidspunkt. Dersom dette ikke blir gjort kan grunneier utføre rydding på leierens bekostning.

11. TVISTER

Dersom det skulle oppstå uenighet mellom partene om forståelsen og praktiseringen av denne avtalen, oppnevner partene en person hver, og disse to sammen med herredsskogmesteren eller herredssagronomen i Sann. kommune avgjør tvisten og fordeling av eventuelle kostnader i forbindelse med tvisten.

12. TINGLYSING

Utgifter til eventuell tinglysing bæres av leieren.

13. SPESIELLE FORHOLD

Tyme 26.02.90

Sted/dato

Brunnengren, Steiner
Grunneier/utleier

.....
leier

KOMMENTARER

Hensikten med denne standardavtalen for leie av grunn til løyper og stier er primært:

1. Gi de berørte parter trygghet for at vilkårene for aktuell og påregnelig framtidig bruk er ivarettatt.
2. Forenkle det praktiske arbeidet med utforming og inngåelse av slike avtaler

(For bortfeste av hyttetomt har som kjent Norges Bondelag utarbeidet standard festekontrakter).

Kommentar til de enkelte punkter.

Til pkt. 1.

- A. Leier kan være kommune, idrettslag eller annen organisasjon, selskap etc.
- B. Grunneierleddet kan representeres ved private grunneiere enkeltvis, felles grunneierlag eller lignende. For statsgrunn Direktoratet for Statens Skoger.

Til pkt. 3.

Det forutsettes at avtalen følges av et kart i målestokk 1:5000 (øk. kartverk) eller større.

20.3.3.1

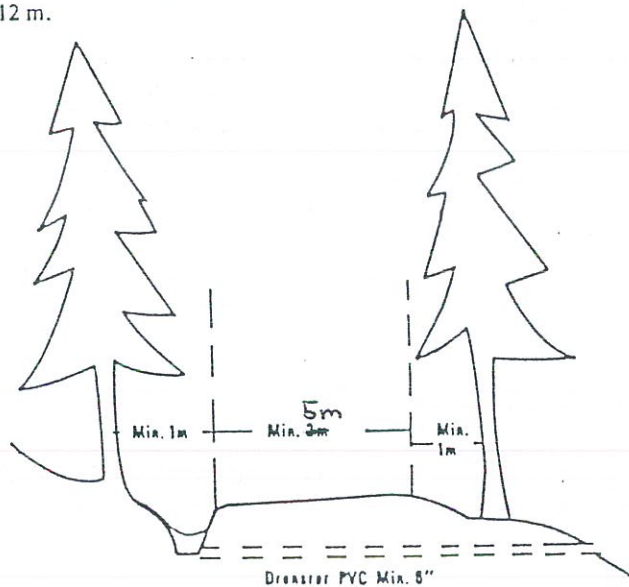
Løyper for langrenn, generelt om løypeføring, bredder m. v.

Gode langrennsløyper skal være avvekslende med omtrent like deler stigning, utfor og flate partier. Første del bør være forholdsvis lett.

Løypene må legges slik at de kan prepareres maskinelt og helst ikke med stigninger over 22—24 %. Skrått og ujevnt terreng må planeres. Grøfting er nødvendig mot skjæring og på bløte områder.

I utforkjøringer bør en unngå skarpe svinger, og ved foten av utforbakker bør løypa gå rett fram.

Preparert løypebredde, fri for hindringer, bør minst være 3 m. I vanskelige utforkjøringer 8—12 m.

Til pkt. 6.

I traseér med lav bruksintensitet (f.eks. ryddete og lite bearbejdet dagslystraseér) kan det være aktuelt å la eksisterende vegnett i skog og utmark tjene som deler av løypa. Dette reduserer anleggskostnadene og eventuelle leiebelop.

Skiaktivitetene må da på sin side akseptere at det enkelte ganger transporteres tommer i traseén. Det er imidlertid forutsatt at begge parter viser nødvendig hensyn, og at nærmere avtaler om dette kan tas inn under § 13.

For traseér med svært høy idrettslig bruksverdi (f.eks. lysløyper) er slik kombinert bruk ikke å tilrå. Der slike traseér tangerer mye benyttede skogsveger bør det etableres egne traseér ved siden av.

Til pkt. 7.

Der traseén går gjennom plantefelt kan det være aktuelt å sette opp staker på begge sider av traseén. Leieren er i tilfelle ansvarlig for oppsetting og vedlikehold av slik staking.

§ 7 er forøvrig ment å dekke fremtidige uforutsette forhold som måtte oppstå.

Til pkt. 8.

Eventuell erstatning blir som hovedregel fastsatt p.g.a.:

- a) Beregnet produksjonstap
- b) Antatte ulemper.

Når det gjelder produksjonstap kommer følgende faktorer inn:

- Skogens alder
- Bonitet
- Treslag
- Tretetthet
- Løypebredden

Det synes å være en alminnelig oppfatning at løyper med bredder opp til 5 m. mellom stammene har liten eller ingen innvirkning på skogproduksjonen. Dog er det noen uenighet blant fagfolk om dette og følgende faktorer må vurderes hvis spørsmål om erstatning i en eller annen form kommer på tale:

- Trær klarer vanligvis å nyttiggjøre seg et areal ut til en avstand fra treet som svarer til ca. 1/5 av trehøyden. Derved bli virkningen av en løype i ung (lav) skog større enn i eldre skog
- I nyetablert løype svarer virketapet til det eksakte areal som løypen legger beslag på
- Ved kjøring med tunge maskiner eller bearbeiding av traseén, kan skade oppstå på røtter og jordskstrukturen blir endret
- Trær mot åpninger kan få skjeve kroner
- Faren for råte øker i en skiløype ved kvisting eller skade på røtter og stammer

Mot erstatning må følgende faktorer vurderes:

- Ung (lav) skog vokser fortere til mot en skiløype
- Røttene nyttiggjør seg arealet i skiløypen
- Almenhetens rett til fri ferdsel blir kanalisert, og en unngår skade i plantefelt
Trafikken kan kanaliseres hvor skogeieren ønsker
- Ved kanalisering av trafikken kan viltbiotoper vernes

Det anbefales å kontakte herredskogmester i spørsmål om erstatning for virketap og hjelp til fastsettelse av eventuelle leiebeløp. Den generelle tendens i dag er at det ikke ytes erstatning for skiløyper med løypebredder opp til 4 m mellom stammene.

Til pkt. 9.

Som et av vilkårene for at et anlegg kan gis tippemidler, har STUI satt krav om min. 40 års leieavtale. I særlige tilfelle kan det gis dispensasjon for 25 år.

Generelt må det anføres at for løyper og stier med store investeringer pr. løpemeter (f.eks. godt preparerte TRIMløyper med lysanlegg) er det ønskelig med langvarig leieforhold.

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar: Arnved Soldal Lund	Arkivkode: FE-233, FA-C21
Arkivsaksnr: 13/334	Løpenr: 14/791
Sakstype: Politisk sak	

SAKSGANG			
Styre, utval, komité m.m.	Møtedato	Saksnr.	Saksbeh.
Naturutvalet	19.02.2014	003/14	ASL
Kommunestyret	05.03.2014	005/14	ASL

HANDLINGSPROGRAM FOR SPELEMIDLAR 2014

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Samnanger kommune prioriterer spelemiddelsøknader slik det går fram av saksutgreiinga.

Dokument som er vedlagt:

Innsendt elektronisk søknad.pdf

Innsendt elektronisk søknad.pdf

Innsendt elektronisk søknad.pdf

Kva saka gjeld:

Samnanger kommune har fått inn søknader om spelemidlar. For at dei skal verta vurderte av fylkeskommunen, må kommunen prioritera dei spelemiddelsøknadane. Dersom dei ikkje vert prioritert av kommunestyret, vil søknadane ikkje verta godkjent. Det uprioriterte handlingsprogrammet 2015-2018 er ikkje forpliktande.

Samnanger idrettslag har sendt inn tre søknadar.

Plan for idrett og fysisk aktivitet er under slutthandsaming og er venta lagt fram for politisk handsaming i vår. Ein vesentleg del av dette arbeidet er å sette opp ei prioriteringsliste over ulike type tiltak. I utgangspunktet vil den vera styrande for kommunen si prioritering i fleire år.

Vurderingar og konsekvensar:

Handlingsprogrammet er eit eiga kapittel i kommunedelplanen for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv som vert rullert årleg. Handlingsprogrammet er delt opp i ordinære anlegg og nærmiljøanlegg, som er ein prioritering av innkomne søknader, og eit langsiktig uprioritert for begge kategoriar.

I år er det kome inn tre søknader frå Samnanger idrettslag knytt til utbygging og rehabilitering av Totræna.

Prioritert handlingsprogram 2014 – ordinære anlegg											
Anleggstype	Prosjekteigar	Prioritet	Byggestart	Mål/str	Kostnad	Drift per år		Finansiering (i 1 000 kr)			
						km	pm	Kommunale midlar	Spelemidlar	Private midlar	
Rehabilitering om omlegging av ljosløype	Samnanger idrettslag	1	2014		1 504		189	0	501	1 003	

Prioritert handlingsprogram 2014 - nærmiljøanlegg											
Anleggstype	Prosjekteigar	Prioritet	Byggestart	Mål/str	Kostnad	Drift per år		Finansiering (i 1 000 kr)			
						km	pm	Kommunale midlar	Spelemidlar	Private midlar	
Skileik	Samnanger idrettslag	1	2014		640		68	0	300	340	
Dagsturløype	Samnanger idrettslag	2	2014		645		68	0	300	345	

Uprioritert handlingsprogram 2015 - 2018																				
Anleggstype	Prosjekteigar	Prioritet	Byggestart	Mål/str	Kostnad	Drift per år		Finansiering (i 1000 kr)												
								2015			2016			2017			2018			
						km	pm	km	sm	pm	km	sm	pm	km	sm	pm	km	sm	pm	
Kunstgrasbane	Samnanger kommune		2016								1,4	2,5								

Søknad om spelemidler til idrettsanlegg

54 av 95

Referansenummer: C448GS

Registrert dato: 2014-01-14 11:13:03

Vedlegg:

Dugnad Oppsetting stolper og armaturar.pdf

Dugnad Stikkrenner.pdf

Dugnad Adm -planlegging.pdf

Dugnad Duklegging.pdf

Dugnad Finplanering og tilsåing.pdf

Dugnad Planering og grøfting.pdf

Dugnad Skogrydding.pdf

Dugnad Sprengningsarbeid.pdf

Fondskonto.SIL.saldo.pr.31.12.12.pdf

Førehåndsgodkjenning.pdf

Gåvebrev 1 Avgraving.pdf

Gåvebrev 2 Planering og grøfting.pdf

Gåvebrev 3 stikkrenner.pdf

Plan for Drift Lysløype Rehabilitering.pdf

Rabatt 1.pdf

Rabatt 2.pdf

Søklar
Søklar nr 328088
Namn Samnanger idrettslag
Adresse c/o Arvid Tysse
Postnummer 5650
Poststad TYSSE
Dersom adressa over ikkje er korrekt, må du ta kontakt med kommunen eller DNT

Søknad
Søknad om tilskot til ☒ Anlegg for idrett og fysisk aktivitet ☐ Mindre kostnadskrevjande nærmiljøanlegg ☐ Kulturbygg ☐ Ordinære nærmiljøanlegg ☐ Anlegg for friluftsliv i fjellet
Søknaden gjeld ☐ Nytt anlegg ☒ Rehabilitering
Anleggsnummer 1242000102
Anleggsnamn Totræna langrennsløype 5 km
Namn på søknad Totræna Vinterpark, Rehabilitering og omlegging

Kommune
 SAMNANGER

55 av 95

Samla kostnader for anlegget
1504000

Merknad til søknaden
Totræna Vinterpark, Planlagt Rehabilitering og omlegging

Rekneskaps- og kontaktperson

Konto for alle inn- og utbetalinger
35302165473

Rekneskapsansvarleg
Åse Waage Tveit

Tlf.
95183762

Planane er førehandsgodkjende
20.12.2013

av
Hilde-Lill Våge

Byggjearbeidet vert/vil bli starta opp
30.05.2014

og skal vere fullført
31.10.2016

Alle søkjarar pliktar å gjere seg kjend med gjeldande bestemmingar. Eg erklærer med dette at eg har lese nødvendig informasjon, og at eg samvitsfullt og etter beste evne har svara på spørsmåla. Eg er kjend med at det er ei risiko for at søknaden ikkje blir godkjent dersom eg ikkje har gitt rette opplysningar.

Stad
Tysse

Dato
12.01.2014

Kontaktperson
Vigleik Tysseland

Tlf.
91817428

E-postadresse
vignty561@hotmail.com

Finansiering

Dei ulike delane av finansieringsplanen for anlegget må dokumenterast med vedlegg. Finansieringsplanen må dekke dei samla kostnadane ved bygging av anlegget.

Beskriving	Vedlegg nr.	Beløp
1. Søknadssum		501000
2. Eigenkapital		106000
3. Kommunalt tilskot		
4. Fylkeskommunalt tilskot		
5. Private tilskot		
6. Lån		
7. Dugnad		600000
8. Gåver/rabattar		297000
9. Andre tilskot		
10. Tidligere spelemidlar		
		Sum: 1 504 000,00

Kostnadsoverslag
Samnanger IL Kostn.overslag Rehabilitering_635252522815796253.xls

Forklaring til felta

Namn

Namn på organisasjonen.

Adresse

Adresse til organisasjonen.

Postnummer

Postnummer til organisasjonen.

Poststad

Poststad til organisasjonen.

Søknad om tilskot til

Vel søknadstype for kva du søker tilskot til.

Søknaden gjeld

Her vel du om søknaden gjeld eit nytt anlegg eller rehabilitering av eit eksisterande anlegg.

Samlokalisert med

Dette feltet er berre aktuelt for kulturbyggsøknadar der kulturbygget det søkjast om tilskot til er samlokalisert med anna verksemd.

Søknaden gjeld

Vel kva for type kulturbyggtiltak det søkjast om tilskot til.

Anleggsnummer

<A href=

Namn på søknad

Namn på anlegg og kort forklaring av kva søknaden gjeld

Kommune

Vel kommune søknaden skal sendast til.

Samla kostnader for anlegget

Overslag over kostnader for anlegget. Skriv inn kvart beløp utan mellomrom eller andre skiljeteikn.

Merknad til søknaden

Skriv inn eventuell merknad til søknaden. Maks 254 teikn.

Konto for alle inn- og utbetalingar

Legg inn bankkonto for innbetalingar og utbetalingar. Skriv inn kontonr utan mellomrom eller andre skiljeteikn.

Rekneskapsansvarleg

Namn på rekneskapsansvarleg.

Tlf.

Telefonnummer til rekneskapsansvarleg.

Planane er førehandsgodkjende

Dato for når planane er førehandsgodkjende.

av

Namn på den som har førehandsgodkjend planane.

Byggjearbeidet vert/vil bli starta opp

Når byggjearbeidet skal starte opp.

og skal vere fullført

Når du planlegg at byggjearbeidet skal vere fullført.

Alle søkerar pliktar å gjere seg kjend med gjeldande bestemmingar. Eg erklærer med dette at eg har lese nødvendig

informasjon, og at eg samvitsfullt og etter beste evne har svarta på spørsmåla. Eg er kjend med at det er ei risiko for at søknaden

ikkje blir godkjent dersom eg ikkje har gitt rette opplysningar.

Kryss av i feltet for å stadfeste.

Stad

Kor du er når du las teksten ovanfor.

Dato

Dato når du las teksten ovanfor.

Kontaktperson

Namn på person som kommunen kan kontakte om denne søknaden.

Tlf.

Telefonnummer til kontaktpersonen.

E-postadresse

E-post til kontaktpersonen. Stadfesting av innsendt søknad skal sendast til denne e-postadressa.

Vedlegg nr.

For elektroniske vedlegg, skriv inn filnamnet for vedlegget. For vedlegg på papir, gje opp nummer på vedlegg.

Beløp

Beløpet skal oppgis i norske kroner avrunda til nærmaste tusen uten mellomrom eller andre skilleteikn.

Søknad om spelemidler til idrettsanlegg 57 av 95

Referansenummer: Z3HM32

Registrert dato: 2014-01-14 11:20:13

Vedlegg:

Dugnad Duklegging.pdf

Dugnad Finplanering og tilsåing.pdf

Dugnad Planering og grøfting.pdf

Dugnad Skogrydding .pdf

Dugnad Sprengningsarbeid.pdf

Dugnad Stikkrenner.pdf

Førehåndsgodkjenning.pdf

Gåvebrev 1.pdf

Gåvebrev 2.pdf

Gåvebrev 3.pdf

Plan for Drift Tur-Dagsløype.pdf

Søklar
Søklar nr 328088
Namn Samnanger idrettslag
Adresse c/o Arvid Tysse
Postnummer 5650
Poststad TYSSE
Dersom adressa over ikkje er korrekt, må du ta kontakt med kommunen eller DNT

Søknad
Søknad om tilskot til ☐ Anlegg for idrett og fysisk aktivitet ☐ Mindre kostnadskrevjande nærmiljøanlegg ☐ Kulturbygg ☒ Ordinære nærmiljøanlegg ☐ Anlegg for friluftsliv i fjellet
Søknaden gjeld ☒ Nytt anlegg ☐ Rehabilitering
Anleggsnummer 1242000105
Anleggsnamn Totræna dagsturløype
Namn på søknad Totræna Vinterpark, Planlagt ny Tur-Dagsløype
Kommune ☒ SAMNANGER
Samla kostnader for anlegget 645000
Merknad til søknaden Totræna Vinterpark, Tur-Dagsløype

Rekneskaps- og kontaktperson	
Konto for alle inn- og utbetalinger 35302165473	
Rekneskapsansvarleg Åde Waage Tveit	
Tlf. 95183762	
Planane er førehandsgodkjende 20.12.2013	
av Hilde-Lill Våge	
Byggjearbeidet vert/vil bli starta opp 30.05.2014	
og skal vere fullført 30.10.2015	
☒ Alle søkjarar pliktar å gjere seg kjend med gjeldande bestemmingar. Eg erklærer med dette at eg har lese nødvendig informasjon, og at eg samvitsfullt og etter beste evne har svara på spørsmåla. Eg er kjend med at det er ei risiko for at søknaden ikkje blir godkjent dersom eg ikkje har gitt rette opplysningar.	
Stad Tysse	
Dato 12.01.2014	
Kontaktperson Vigleik Tysseland	
Tlf. 91817428	
E-postadresse vignty561@hotmail.com	

Finansiering		
Dei ulike delane av finansieringsplanen for anlegget må dokumenterast med vedlegg. Finansieringsplanen må dekke dei samla kostnadane ved bygging av anlegget.		
Beskriving	Vedlegg nr.	Beløp
1. Søknadssum		300000
2. Eigenkapital		
3. Kommunalt tilskot		
4. Fylkeskommunalt tilskot		
5. Private tilskot		
6. Lån		
7. Dugnad		210000
8. Gåver/rabattar		135000
9. Andre tilskot		
10. Tidligare spelemidlar		
		Sum: 645 000,00
Kostnadsoverslag Samnanger IL Kostn.overslag Tur -Dagsløype_635251572856420913.xls		

Forklaring til felta

Namn

Namn på organisasjonen.

Adresse

Adresse til organisasjonen.

Postnummer

Postnummer til organisasjonen.

Poststad

Poststad til organisasjonen.

Søknad om tilskot til

Vel søknadstype for kva du søker tilskot til.

Søknaden gjeld

Her vel du om søknaden gjeld eit nytt anlegg eller rehabilitering av eit eksisterande anlegg.

Samlokalisert med

Dette feltet er berre aktuelt for kulturbyggsøknadar der kulturbygget det søkjast om tilskot til er samlokalisert med anna verksemd.

Søknaden gjeld

Vel kva for type kulturbyggtiltak det søkjast om tilskot til.

Anleggsnummer

<A href=

Namn på søknad

Namn på anlegg og kort forklaring av kva søknaden gjeld

Kommune

Vel kommune søknaden skal sendast til.

Samla kostnader for anlegget

Overslag over kostnader for anlegget. Skriv inn kvart beløp utan mellomrom eller andre skiljeteikn.

Merknad til søknaden

Skriv inn eventuell merknad til søknaden. Maks 254 teikn.

Konto for alle inn- og utbetalingar

Legg inn bankkonto for innbetalingar og utbetalingar. Skriv inn kontonr utan mellomrom eller andre skiljeteikn.

Rekneskapsansvarleg

Namn på rekneskapsansvarleg.

Tlf.

Telefonnummer til rekneskapsansvarleg.

Planane er førehandsgodkjende

Dato for når planane er førehandsgodkjende.

av

Namn på den som har førehandsgodkjend planane.

Byggjearbeidet vert/vil bli starta opp

Når byggjearbeidet skal starte opp.

og skal vere fullført

Når du planlegg at byggjearbeidet skal vere fullført.

Alle søkerar pliktar å gjere seg kjend med gjeldande bestemmingar. Eg erklærer med dette at eg har lese nødvendig

informasjon, og at eg samvitsfullt og etter beste evne har svara på spørsmåla. Eg er kjend med at det er ei risiko for at søknaden

ikkje blir godkjent dersom eg ikkje har gitt rette opplysningar.

Kryss av i feltet for å stadfeste.

Stad

Kor du er når du las teksten ovanfor.

Dato

Dato når du las teksten ovanfor.

Kontaktperson

Namn på person som kommunen kan kontakte om denne søknaden.

Tlf.

Telefonnummer til kontaktpersonen.

E-postadresse

E-post til kontaktpersonen. Stadfesting av innsendt søknad skal sendast til denne e-postadressa.

Vedlegg nr.

For elektroniske vedlegg, skriv inn filnamnet for vedlegget. For vedlegg på papir, gje opp nummer på vedlegg.

Beløp

Beløpet skal oppgis i norske kroner avrunda til nærmaste tusen uten mellomrom eller andre skilleteikn.

Søknad om spelemidler til idrettsanlegg

60 av 95

Referansenummer: 4TS2MX

Registrert dato: 2014-01-14 11:25:05

Vedlegg:

Dugnad Avgraving.pdf

Dugnad Finplanering og tilsåing.pdf

Dugnad Oppbygging Kulebakke.pdf

Dugnad Oppbygging Slalombakke.pdf

Dugnad Overrenn og unnarenn K 10.pdf

Dugnad Overrenn og unnarenn K 5.pdf

Dugnad Skogrydding.pdf

Førehåndsgodkjenning.pdf

Gåvebrev 1.pdf

Gåvebrev 2.pdf

Gåvebrev 3.pdf

Gåvebrev 4.pdf

Gåvebrev 5.pdf

Gåvebrev 6.pdf

Plan for Drift Skileikanlegg.pdf

Søkjær
Søkjærnr 328088
Namn Samnanger idrettslag
Adresse c/o Arvid Tysse
Postnummer 5650
Poststad TYSSE
Dersom adressa over ikkje er korrekt, må du ta kontakt med kommunen eller DNT

Søknad
Søknad om tilskot til ☐ Anlegg for idrett og fysisk aktivitet ☐ Mindre kostnadskrevjande nærmiljøanlegg ☐ Kulturbygg ☒ Ordinære nærmiljøanlegg ☐ Anlegg for friluftsliv i fjellet
Søknaden gjeld ☒ Nytt anlegg ☐ Rehabilitering
Anleggsnummer 1242000104
Anleggsnamn Totræna skileikanlegg
Namn på søknad Totræna Vinterpark Skileikanlegg
Kommune ☒ SAMNANGER

Samla kostnader for anlegget
661000

Merknad til søknaden
Totræna Vinterpark, Skileikanlegg

Rekneskaps- og kontaktperson

Konto for alle inn- og utbetalingar
35302165473

Rekneskapsansvarleg
Åse Waage Tveit

Tlf.
95183762

Planane er førehandsgodkjende
20.12.2013

av
Hilde-Lill Våge

Byggjearbeidet vert/vil bli starta opp
30.05.2014

og skal vere fullført
30.10.2015

Alle søkjarar pliktar å gjere seg kjend med gjeldande bestemmingar. Eg erklærer med dette at eg har lese nødvendig informasjon, og at eg samvitsfullt og etter beste evne har svara på spørsmåla. Eg er kjend med at det er ei risiko for at søknaden ikkje blir godkjent dersom eg ikkje har gitt rette opplysningar.

Stad
Tysse

Dato
12.01.2014

Kontaktperson
Vigleik Tysseland

Tlf.
91817428

E-postadresse
vignty561@hotmail.com

Finansiering

Dei ulike delane av finansieringsplanen for anlegget må dokumenterast med vedlegg. Finansieringsplanen må dekke dei samla kostnadane ved bygging av anlegget.

Beskriving	Vedlegg nr.	Beløp
1. Søknadssum		300000
2. Eigenkapital		
3. Kommunalt tilskot		
4. Fylkeskommunalt tilskot		
5. Private tilskot		
6. Lån		
7. Dugnad		241000
8. Gåver/rabattar		120000
9. Andre tilskot		
10. Tidligere spelemidlar		
		Sum: 661 000,00

Kostnadsoverslag

Samnanger IL_Kostn.overslag_Skileikanl._635251537311601815.xls

Forklaring til felta

Namn

Namn på organisasjonen.

Adresse

Adresse til organisasjonen.

Postnummer

Postnummer til organisasjonen.

Poststad

Poststad til organisasjonen.

Søknad om tilskot til

Vel søknadstype for kva du søker tilskot til.

Søknaden gjeld

Her vel du om søknaden gjeld eit nytt anlegg eller rehabilitering av eit eksisterande anlegg.

Samlokalisert med

Dette feltet er berre aktuelt for kulturbyggsøknadar der kulturbygget det søkjast om tilskot til er samlokalisert med anna verksemd.

Søknaden gjeld

Vel kva for type kulturbyggtiltak det søkjast om tilskot til.

Anleggsnummer

<A href=

Namn på søknad

Namn på anlegg og kort forklaring av kva søknaden gjeld

Kommune

Vel kommune søknaden skal sendast til.

Samla kostnader for anlegget

Overslag over kostnader for anlegget. Skriv inn kvart beløp utan mellomrom eller andre skiljeteikn.

Merknad til søknaden

Skriv inn eventuell merknad til søknaden. Maks 254 teikn.

Konto for alle inn- og utbetalingar

Legg inn bankkonto for innbetalingar og utbetalingar. Skriv inn kontonr utan mellomrom eller andre skiljeteikn.

Rekneskapsansvarleg

Namn på rekneskapsansvarleg.

Tlf.

Telefonnummer til rekneskapsansvarleg.

Planane er førehandsgodkjende

Dato for når planane er førehandsgodkjende.

av

Namn på den som har førehandsgodkjend planane.

Byggjearbeidet vert/vil bli starta opp

Når byggjearbeidet skal starte opp.

og skal vere fullført

Når du planlegg at byggjearbeidet skal vere fullført.

Alle søkerar pliktar å gjere seg kjend med gjeldande bestemmingar. Eg erklærer med dette at eg har lese nødvendig

informasjon, og at eg samvitsfullt og etter beste evne har svarta på spørsmåla. Eg er kjend med at det er ei risiko for at søknaden

ikkje blir godkjent dersom eg ikkje har gitt rette opplysningar.

Kryss av i feltet for å stadfeste.

Stad

Kor du er når du las teksten ovanfor.

Dato

Dato når du las teksten ovanfor.

Kontaktperson

Namn på person som kommunen kan kontakte om denne søknaden.

Tlf.

Telefonnummer til kontaktpersonen.

E-postadresse

E-post til kontaktpersonen. Stadfesting av innsendt søknad skal sendast til denne e-postadressa.

Vedlegg nr.

For elektroniske vedlegg, skriv inn filnamnet for vedlegget. For vedlegg på papir, gje opp nummer på vedlegg.

Beløp

Beløpet skal oppgis i norske kroner avrunda til nærmaste tusen uten mellomrom eller andre skilleteikn.

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar: Tone Ramsli	Arkivkode: FA-F47
Arkivsaksnr: 13/849	Løpenr: 14/767
Sakstype: Politisk sak	

SAKSGANG			
Styre, utval, komité m.m.	Møtedato	Saksnr.	Saksbeh.
Formannskapet	12.02.2014	007/14	TR
Kommunestyret	05.03.2014	006/14	TR

OPPFØLGING AV RAPPORT OM BARNEVERNET I SAMNANGER

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Kommunestyret legg til grunn at det kjem på plass eit godt og tenleg internkontrollsystem når Samnanger kommune inngår i eit interkommunalt samarbeid om barnevernet. I påvente av det skal kontoret har ekstra merksemd på lover og forskrifter, og sjå til at dei vert følgt opp. Dette gjeld særleg på område Samnanger kommune har hatt negativt avvik, m.a. å overhalda lovmessig tidsfristar.

Kommunestyret er samd i at ved å få på plass eit system for tverrfagleg samarbeid for barn og unge vil ein ha eit godt reiskap som sikrar godt samarbeid både internt i kommuneorganisasjonen og med eksterne samarbeidspartar.

12.02.2014 Formannskapet

Handsaming i møtet:

Formannskapet ønskte å ha inn ei setning om rapporten som første del av vedtaket. Det var semje om fylgjande: "Rapporten frå granskninga av barnevernet i Samnanger vert lagt til grunn for vidare arbeid med barnevernet i Samnanger kommune."

...legg til grunn i 1. setning vert erstatta med føreset..."

Rådmannen sitt framlegg med tillegg og endring som vist over vart samrøystes vedteken.

FORM-007/14 Vedtak:

Rapporten frå granskninga av barnevernet i Samnanger vert lagt til grunn for vidare arbeidet med barnevernet i Samnanger kommune.

Kommunestyret føreset at det kjem på plass eit godt og tenleg internkontrollsystem når Samnanger kommune inngår i eit interkommunalt samarbeid om barnevernet. I påvente av det skal kontoret har

ekstra merksemd på lover og forskrifter, og sjå til at dei vert følgt opp. Dette gjeld særleg på område Samnanger kommune har hatt negativt avvik, m.a. å overhalda lovmessig tidsfristar.

Kommunestyret er samd i at ved å få på plass eit system for tverrfagleg samarbeid for barn og unge vil ein ha eit godt reiskap som sikrar godt samarbeid både internt i kommuneorganisasjonen og med eksterne samarbeidspartar.

Dokument som ikkje er vedlagt:

Granskingsrapport

Kva saka gjeld:

Formannskapet fatta i møte 06.01.2014 fylgjande vedtak:

FORM-002/14 Vedtak:

Rådmannen førebur sak for formannskapet/kommunestyret der følgjande tema skal sjåast på med tanke på å avslutta sak knytt til gransking og granskingsrapporten av barnevernet:

- *Internkontrollsystem med tilhøyrande skildring av rutinar.*
- *Samhandling og samarbeid med brukarar og i og mellom ulike omtala faginstansar og einingar.*

Som del av saksførebuinga skal interkommunalt barnevernsamarbeid avklarast og ny organisasjonsplan for tenestene som i dag ligg til sosial – og helseeininga presenterast. Arbeidet med ny organisasjonsplan er føresett gjennomført innan utgangen av januar. Som del av dette skal det søkjast avklara kva arbeidsforhold personalet i barnevernet vårt i framtida skal ha til Samnanger kommune.

Internkontroll

I fylgje lovverket skal det vera utarbeidd skriftlege rutinar for arbeidet i barnevernet.

Definisjon av internkontroll fremgår av forskriftens § 3:

I denne forskriften betyr internkontroll systematiske tiltak som skal sikre at barnevernstjenestens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av lov om barnevernstjenester.

§ 4 andre ledd omtalar kva internkontrollen minst skal innehalda.

- a) Skildring av verksemda si organisering, oppgåver og mål.
Her skal det m.a. gå fram kven som har ansvar for kva.
- b) Sikra tilgang til lovverk og forskrifter
- c) Kompetanse
- d) Medverknad frå dei tilsette og frå andre som gjer oppdrag for barnevernet
- e) Bruka erfaringane og tilbakemeldingane frå barn og foreldre
- f) Gjennomføra risikovurderingar

Eit internkontrollsystem for barnevernet vil innehalde rutineskildring for mange oppgåver. Skildringa skal i detalj gjera greie for korleis ein skal handtera bestemte oppgåver. Det kan t.d. vera handtering av bekymringsmeldingar. Sjølv om det ytre regelverket er likt for alle, vil organiseringa på kontoret, sakshandsamingsverktøy, postrutinar m.m. gjera at rutineane ikkje er likt frå det eine kontoret til det andre.

Barnevernstenesta i Samnanger har starta på arbeidet med ei rutinehandbok – skisse vart utarbeidd i 2012, men arbeidet stansa opp.

Vurderingar:

Med utgangspunkt i at ein internkontroll skal skildra rutinane ved kontoret relativt detaljert, ser rådmannen for seg at det ikkje har noko føremål å sette i gang dette arbeidet no når barnevernet i løpet av relativt kort tid vert interkommunalt. Inntil så skjer, må kontoret vera svært merksam på lover og forskrifter, og sjå til at dei vert følgt opp. Dette gjeld særleg på område me har hatt negativt avvik, m.a. å overhalda lovmessig tidsfristar.

Samhandling og samarbeid med brukarar og i og mellom ulike omtala faginstansar og einingar.

Med rapporten har me fått ei påpeiking på område der me klart må forbetra oss – samhandling og samarbeid. Dette er teke tak i av dei som i dag arbeider i/gjer oppdrag for barnevernstenesta i Samnanger. Samhandling vil og vera eit sentralt tema i internkontrollsystemet.

Rapporten peiker på at det er manglar i samhandling og samarbeid mellom barnevernet og einingar/avdelingar/personar i kommunen og også med instansar utanføre kommunen. Når det gjeld samhandling og samarbeid i og mellom ulike faginstansar og einingar, er det starta opp eit arbeid/prosjekt som har som føremål å betra på dette. Dette var planlagt starta opp i 2013, men var ikkje mogleg å prioritera. I budsjettet for 2014 er det sett som mål å få etablert eit tverretatleg samarbeid rundt barn og unge innan utgangen av året. Ass. rådmann, som er ansvarleg for prosjektet, har starta opp arbeidet og det er alt kome inn innspel for fleire konstruktive innspel frå medarbeidarane våre.

Vurderingar:

Gjennom etablering av eit tverretatleg samarbeid for barn og unge vil me sette eit ekstra lys på kor viktig samarbeid er. Det bør i seg sjølv innebera at alle i organisasjonen får dette ”inn under huden”. Gjennom prosjektet vil ein og finna fram til kva som skal gjerast organisatorisk, skal dette ansvaret leggjast til ein person, skal me ha faste fora/møteplassar m.m. Samhandling med barn og foreldre og på kva måte det skal skje på vil vera eit sentralt tema i internkontrollhandboka som etter kvart vil koma på plass. I påvente av interkommunalt samarbeid, vil det for rådmannen vera viktig å få kommunisert til dei som arbeider i barnevernet vårt om kor viktig det er at dette vert teke på alvor.

Framtidig organisering

Rådmannen har sidan vedtaket vart fatta 6.1.2014 gjennomført fleire interne møte for å få informera om vedtaket og arbeidet. Det har vore møte med tilsette i sosial- og helseeininga og med representantar for plo – leiar, psykiatrisk sjukepleiar og avd.leiar funksjonshemma. Det har og vore samtaler med einingsleiar for sosial og helse. I tillegg har det vore drøftingar internt hjå rådmannen.

Det har vore gode og konstruktive møte. Fleire ga klare tilbakemeldingar om kva dei ønskte som framtidig organisering. Nokre diskusjonar gjekk i retning av at det gjerne var tida for å sjå nærare på heile den administrative organiseringa. Det var prinsipielle diskusjonar m.a. om kva som er ein robust organisasjon og om ulike problemstillingar knytt til samanblanding av forvaltning og drift.

Gjennom arbeidet har rådmannen etter kvart konkludert med at det er tid for å sjå på heile organisasjonen. Dette slutta formannskapet seg til i møte 05.02.2014.

Formannskapet stør at rådmannen vurderer heile den administrative organiseringa i Samnanger kommune. Formannskapet ønskjer å vera ein aktiv medspelar i dette arbeidet. Rådmannen kjem attende med eiga sak som også inkluderer opplegg, organisering og framdriftsplan.

Interkommunalt samarbeid

Det vert no arbeidd med ein avtale med Kvam herad om at dei tek ansvaret for barnevernet. Rådmannen var i møte med heradet torsdag 30.01.2014, og det vart då presentert ei skisse til avtale. Fleire spørsmål må finne si avklaring, m.a. om tilsettingstilhøve og økonomi. Den skisserte framdrifta tilseier oppstart av samarbeidet før sommaren. Kvam ser for seg ei handsaming av avtalen anten i kommunestyremøte i april eller mai.

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar: Tone Ramsli	Arkivkode: FA-L82
Arkivsaksnr: 14/150	Løpenr: 14/1085
Sakstype: Politisk sak	

SAKSGANG			
Styre, utval, komité m.m.	Møtedato	Saksnr.	Saksbeh.
Kommunestyret	05.03.2014	007/14	TR

PRINSIPVEDTAK OM BRUK AV UTBYGGINGSAVTALAR I SAMNANGER KOMMUNE

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

1. Kommunestyret i Samnanger vedtek at det kan lagast utbyggingsavtalar for alle utbyggingsområde som blir regulert i kommunen.
2. Innhaldet i utbyggingsavtalane kan variera frå område til område alt etter lokale tilhøve.
3. I utbyggingsavtalen kan kommunen ta med alt som etter lova kan takast med
4. Avtalane skal vera i samsvar med kapittel 17 i plan- og bygningslova.
5. Kommunestyret ber administrasjonen arbeida ut eit framlegg til prinsippdokument som gjev nærare retningslinjer for m.a. kva element slike avtalar som minimum skal innehalda, og vidare kva krav som kan innarbeidast i dei einskilde avtalane. Dette dokumentet skal innarbeidast i føresetnadene til kommuneplanens arealdel.

Dokument som er vedlagt:

Kapittel 17 i PBL.pdf

Kva saka gjeld:

Bruk av utbyggingsavtalar er eit supplement til Plan- og bygningslova (PBL) sine reglar om utarbeiding av planar og gjennomføring av kommunale planvedtak.

PBL § 17-1 definerer utbyggingsavtale som ein ”avtale mellom kommunen og grunneigar eller utbygger om utbygging av et område som har sitt grunnlag i kommunens planmyndighet etter denne lov og som gjelder gjennomføring av kommunal arealplan”.

Før kommunen kan starta arbeidet med å få på plass utbyggingsavtaler med utbyggjarar o.a., må kommunestyret fatta «prinsippvedtak» om bruk av utbyggingsavtaler. Dette går fram av PBL §17-2. Ofte vert slike vedtak fatta i samband med behandling av arealdelen til kommuneplanen. Sidan behandlinga av arealdelen i Samnanger ligg noko fram i tid, legg rådmannen i denne saka opp til at kommunestyret gjer eit «prinsippvedtak» som seinare kan innarbeidast i føresegnene til arealdelen i kommuneplanen. For å sikra medverknad vil «prinsippvedtaket» bli kunngjort og lagt ut til offentleg høyring. Innspel og merknader vil bli drøfta og innarbeidd i sak som er planlagt fremja for kommunestyret for endeleg vedtak om bruk av utbyggingsavtalar i Samnanger kommune i mai 2014.

Det er i §17-3 i PBL gitt reglar om kva det kan gjerast avtale om, og i § 17-4 er det gitt reglar om saksbehandling og offentlegheit.

Prinsippvedtak om utbyggingsavtale skal fattast av kommunestyret, jf. plan- og bygningsloven § 17-2, jf. §11-9.2.

Vurderingar og konsekvensar:

Utbyggingsavtaler er aktuelle i Samnanger i samband med gjennomføring av områdeplan for Bjørkheim. Både i denne planen og i kystsoneplan er utbyggingsavtale omtala. Skal ein få til utvikling i kommunen, må det til eit samarbeid mellom private utbyggjarar og kommunen ikkje minst knytt til infrastruktur.

Lovverket opnar opp for at det kan inngåast ulike type avtalar, dvs. kva type oppgåver den skal gjelda for og også om den berre skal gjelda for heile kommunen eller berre for delar av han. Rådmannen meiner at me i utgangspunkt lagar eit ope prinsippvedtak, dvs. at ordninga skal gjelda heile kommunen, men at det vert opp til kommunestyret om ein evt. vil la vera å bruka utbyggingsavtalar og at den skal omfatta alle type oppgåver som lovverket opnar opp for.

Eit alternativ til rådmannen sitt framlegg til vedtak på pkr 1 og 3 kan vera

1. Kommunestyret i Samnanger vedtar at det skal lagast utbyggingsavtalar for alle utbyggingsområde som blir regulert i kommunen.
- 2.
3. Utbyggingsavtalar kan gjelda tilskot til teknisk og grøn infrastruktur, bustadpolitiske tiltak, og andre tiltak som er naudsynt for å gjennomføra planvedtaket. *(litt meir konkret, utan å sette grenser)*

Kapittel 17. Utbyggingsavtaler

§ 17-1. *Definisjon*

Med utbyggingsavtale menes en avtale mellom kommunen og grunneier eller utbygger om utbygging av et område, som har sitt grunnlag i kommunens planmyndighet etter denne lov og som gjelder gjennomføring av kommunal arealplan.

0 Tilføyd ved lov 8 mai 2009 nr. 27.

§ 17-2. *Forutsetning for bruk av utbyggingsavtaler*

Utbyggingsavtaler må ha grunnlag i kommunale vedtak fattet av kommunestyret selv som angir i hvilke tilfeller utbyggingsavtale er en forutsetning for utbygging, og som synliggjør kommunens forventninger til avtalen.

Kommunen skal legge til rette for medvirkning av berørte grupper og interesser.

0 Tilføyd ved lov 8 mai 2009 nr. 27.

§ 17-3. *Avtalens innhold*

En utbyggingsavtale kan gjelde forhold som kommunen har gitt bestemmelser om i arealdelen til kommuneplan eller reguleringsplan.

Avtalen kan også regulere antallet boliger i et område, største og minste boligstørrelse, og nærmere krav til bygningers utforming der det er hensiktsmessig. Avtalen kan også regulere at kommunen eller andre skal ha fortrinnsrett til å kjøpe en andel av boligene til markedspris.

Avtalen kan også gå ut på at grunneier eller utbygger skal besørge eller helt eller delvis bekoste tiltak som er nødvendige for gjennomføringen av planvedtak. Slike tiltak må stå i rimelig forhold til utbyggingens art og omfang og kommunens bidrag til gjennomføringen av planen og forpliktelser etter avtalen. Kostnadene som belastes utbygger eller grunneier til tiltaket, må stå i forhold til den belastning den aktuelle utbygging påfører kommunen.

Avtalen kan uansett gjelde forskuttering av kommunale tiltak som er nødvendige for gjennomføringen av planvedtak.

0 Tilføyd ved lov 8 mai 2009 nr. 27.

§ 17-4. *Saksbehandling og offentlighet*

Kommunen skal kunngjøre oppstart av forhandlinger om utbyggingsavtale.

Dersom fremforhandlet forslag til utbyggingsavtale bygger på kompetansen i § 17-3 andre eller tredje ledd, skal forslaget legges ut til offentlig ettersyn med 30 dagers frist for merknader.

Når utbyggingsavtale er inngått, skal denne kunngjøres.

Reglene i første til tredje ledd gjelder tilsvarende ved eventuelle endringer i utbyggingsavtalen.

Kommunen kan ikke inngå bindende utbyggingsavtale om et område før arealplanen for området er vedtatt.

0 Tilføyd ved lov 8 mai 2009 nr. 27.

§ 17-5. *Klage*

Utbyggingsavtaler kan ikke påklages.

0 Tilføyd ved lov 8 mai 2009 nr. 27.

§ 17-6. *Forskrifter*

Departementet kan gi ytterligere regler om krav til avtaleinngåelsen, typer av tiltak som kan omfattes, herunder at nærmere angitte tiltak ikke kan inngå i avtale, hvordan kriteriene i loven skal anvendes og hvordan avtalevilkårene skal gjennomføres.

0 Tilføyd ved lov 8 mai 2009 nr. 27, endret ved lov 25 juni 2010 nr. 48.

§ 17-7. *Dispensasjon. Samtykke til å fravike reglene*

Det kan ikke gis dispensasjon i medhold av kapittel 19 fra bestemmelsene i dette kapitlet. Departementet kan etter søknad gi samtykke til å fravike reglene i dette kapitlet der samfunnsmessige interesser tilsier det.

0 Tilføyd ved lov 8 mai 2009 nr. 27.

Skatteetaten

Saksbehandlar
Bjørn Riple Sandnes

Dykkar dato

Vår dato
14.02.2014Direkte tlf
800 800 00

Dykkar referanse

Vår referanse
2013/148564Kommunestyret i Samnanger kommune
Tyssevegen 217
5650 Tysse

SAMNANGER KOMMUNE	
SENTRALADMINISTRASJONEN	
SAK.NR. <u>12/235</u>	J.NR.
19 FEB 2014	
EMNEKODE:.....	
OBJEKTkode:.....	
SAKSH:.....GRADERING.....	

Kontrollrapport 2013 vedkomande skatteoppkrevjarfunksjonen for Samnanger kommune

1. Generelt om fagleg styring og kontroll av skatteoppkrevjarfunksjonen

Skatteoppkrevjaren sitt ansvar og mynde følgjer av skattebetalingsloven § 2-8, som vert utfylt av "Instruks for skatteoppkrevjarar" av 8. januar 2009.

Skattekontoret har fagleg ansvar og instruksjonsmakt over skatteoppkrevjarane i saker som vedkjem skatteoppkrevjarfunksjonen, og pliktar å yte rettleiing og hjelp i faglege spørsmål. Skattekontoret søker gjennom mål- og resultatstyring å leggje til rette for best mogeleg resultat for skatteoppkrevjarfunksjonen. Grunnlaget for skattekontoret sin styring av skatteoppkrevjarfunksjonen er "Instruks for skattekontorenes styring og oppfølging av skatteoppkreverne" av 1. januar 2014.

Grunnlaget for skattekontoret sin kontroll av skatteoppkrevjarfunksjonen er "Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverne" av 1. februar 2011.

Skattekontoret har ansvaret for å avklare at skatteoppkrevjarfunksjonen vert utøvd tilfredsstillande i høve til gjeldande regelverk på følgjande områder:

- Intern kontroll
- Rekneskapsføring, rapportering og avlegging av skatterekneskapen
- Skatte- og avgiftsinnkrevjing
- Arbeidsgjevarkontroll

Riksrevisjonen har ansvaret for revisjon av skatteoppkrevjarfunksjonen. Skatteetaten utfører oppgåvene med kontroll av skatteoppkrevjarfunksjonen.

2. Om skatteoppkrevjarkontoret

2.1 Bemanning

Sum årsverk til skatteoppkrevjarfunksjonen i følgje skatteoppkrevjar sine årsrapportar:

tal årsverk 2013	tal årsverk 2012	tal årsverk 2011
0,7	0,7	0,7

Postadresse
Njøsavegen 26863 Leikanger
skattvest@skatteetaten.noBesøksadresse
Sjå www.skatteetaten.no eller
ring gratis 800 80 000

Org. nr.: 991733108

Sentralbord
800 80 000Telefaks
51 91 73 01

Særskilte merknader til bemanningssituasjonen frå skatteoppkrevjar er at Samnanger kommune har oppretta ein avtale med Kvam kommune som gjeld i 6 månadar frå 2. september 2013 p.g.a. manglande kapasitet. Arbeidet omfattar føring av skatterekneskapet, innkrevjing og arbeidsgjevarkontroll.

3. Måloppnåing

3.1 Skatte- og avgiftsinngang

Skatterekneskapen for Samnanger kommune viser per 31. desember 2013 ein skatte- og avgiftsinngang¹ til fordeling mellom skattekreditorane (etter frådrag for avsetjing til margin) på kr 216 380 773 og uteståande restansar² på kr 3 180 632, av dette krav stilla på vent kr 0. Skatterekneskapen er avlagt av skatteoppkrevjaren for Samnanger kommune (Kvam) 16. januar 2014.

3.2 Innkrevjingsresultat

Vi har gått gjennom innkrevjingsresultata per 31. desember 2013 for skatteoppkrevjarkontoret for Samnanger kommune.

Resultata viser følgjande:

	Totalt innbetalt i MNOK	Innbetalt av sum krav (i %)	Resultatkrav (i %)	Innbetalt av sum krav (i %) førre år	Innbetalt av sum krav (i %) regionen
Restskatt personlege skattytarar 2011	4,1	92,9	96,6	96,7	95,6
Arbeidsgjevaravgift 2012	22,8	99,1	99,8	99,5	99,9
Forskotskatt personlege skatteytarar 2012	9,4	100,0	99,8	100,0	99,3
Forskotsstrekk 2012	42,7	99,7	99,9	99,8	100,0
Forskotskatt upersonlege skatteytarar 2012	10,6	100,0	99,9	100,0	99,9
Restskatt upersonlege skattytarar 2011	2,1	100,0	99,5	99,5	92,7

3.3 Arbeidsgjevarkontroll

Skatteoppkrevjaren i Samnanger kommune har i 2013 ikkje kjøpt tjenester frå andre eller delteke i kontrollsamarbeid. Resultat for skatteoppkrevjarkontoret per 31. desember 2013 viser i følgje skatteoppkrevjaren sin resultatrapportering:

Tal arbeidsgjevarar	Minstekrav tal (5 %)	Tal utførte kontrollar i 2013	Utførte kontrollar 2013 (i %)	Utført kontroll 2012 (i %)	Utført kontroll 2011 (i %)	Utført kontroll 2013 region (i %)
54	3	1	1,9	0,0	0,0	4,2 %

¹ Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorane

² Sum opne (ubetalte) forfalne debetkrav

4. Kontroll av skatteoppkrevjarfunksjonen

Skattekontoret har i 2013 gjennomført stadleg kontroll av skatteoppkrevjarkontoret for områda intern kontroll, skatterekneskap og innkrevjing. Siste stadlege kontroll vart halden 3. og 5. april 2013.

Skatteoppkrevjarkontoret har gjeve tilbakemelding på pålegg og tilrådingar som er gjevne.

5. Resultat av utført kontroll

- ***Intern kontroll***

På bakgrunn av kontrollane skattekontoret har gjennomført, har vi ikkje avdekka vesentlege manglar i skatteoppkrevjaren sin overordna interne kontroll.

- ***Rekneskapsføring, rapportering og avlegging av skatterekneskapen***

På bakgrunn av kontrollane vi har gjennomført, finn skattekontoret at rekneskapsføringa, rapporteringa og avlegginga av skatterekneskapen i det alt vesentlege er i samsvar med gjeldande regelverk og gjev eit rettvist uttrykk for skatteinngangen i rekneskapsåret.

- ***Skatte- og avgiftsinnkrevjing***

På bakgrunn av kontrollane vi har gjennomført, finn skattekontoret at utføringa av innkrevjingsarbeidet og oppfølginga av restansane i det alt vesentlege er i samsvar med gjeldande regelverk.

- ***Arbeidsgjevarkontroll***

Basert på dei kontrollane som vi har gjennomført, finn skattekontoret at utføringa av arbeidsgjevarkontrollen i det alt vesentlege er i samsvar med gjeldande regelverk, men vert ikkje utført i tilstrekkeleg omfang då det er utført 1,9 % kontroller mot eit krav på 5%.

6. Ytterlegare informasjon

Skattekontoret har gjennom kontrollhandlinger i 2013 gjeve pålegg og tilrådingar som er meddelt skatteoppkrevjaren i rapport av 11. april 2013.

Venleg helsing

Arnljot von Mehren
avdelingsdirektør
Skatt vest

Jan Kåre Strøm
underdirektør
Regional kontrollleining

Kopi til:

- Kontrollutvalet for Samnanger kommune
- Skatteoppkrevjaren for Samnanger kommune
- Riksrevisjonen

Brannsjefen i Bergen

Vår referanse
13/799/14/352/ASK/TR

Arkivkode
FE-026, FA-M80

Dykkar referanse

Dato:
17.01.2014

DELEGERT FULLMAKT TIL BRANNSJEFEN I BERGEN

Me melder med dette frå om at brannsjefen i Bergen er gitt delegert fullmakt som brannsjef også i Samnanger kommune.

Saka er handsama som delegert sak nr. 004/14

VEDTAK:

Det er inngått avtale om samarbeid om brann- og redningstenester mellom Bergen kommune/Bergen Brannvesen og Samnanger kommune gjeldande frå 01.01.2014.

Kommunestyret i Samnanger har ved vedtak om delegeringsreglement for Samnanger kommune (20.02.2003) delegert mynde til rådmannen til å ta avgjerder etter Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig gods og om brannvesenets redningsoppgåver av 14. juni 2002 nr. 20. Rådmannen delegerer med dette vedtaket mynde sitt vidare til brannsjefen i Bergen. Brannsjefen har fullmakt til vidaredelegasjon. Delegert mynde gjeld frå 01.01.2014.

Dette inneber at brannsjefen i Bergen får tildelt fullmakter for fylgjande ansvarsområde og kompetanse:

Av brannførebyggjande oppgåver får Bergen brannvesen ansvar for å føra tilsyn med særskilte brannobjekt (som pleieinstitusjonar, overnattingsstader, forsamlingslokale etc) jmf brann- og eksplosjonsvernlova § 13, brannførebyggjande informasjon og sakshandsaming i medhald av brannlova med tilhøyrande forskrift.

Av beredskapsoppgåver får Bergen brannvesen ansvar for brann- og røykdykkarteneste, redning ved ulukker og naturkatastrofar, redningsdykkarteneste, innsats ved akutt forureining på sjø og land, restverdiredning, lensing, regional assistanse og innsats i sjøområde i Samnanger kommune.

Kompetanse

Med unnatak av prinsipielle saker og dei unnatak som fylgjer av lova sjølv vert fylgjande mynde delegert til brannsjefen i Bergen:

LOV 2002-06-14 nr 20: Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven)		
<i>Bemyndiget: Brannsjefen i Bergen</i>		
Sak/tema	Hjemmelsgrunnlag	Merknad
Myndighet til å fastsette nødvendige brannsikringstiltak, begrensninger og kreve ansvarshavende arrangør ved store arrangementer.	§ 7, 2. ledd	
Myndighet til å bestemme at det skal gjennomføres systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid også i objekter der det ikke er direkte fastsatt i eller i medhold av loven, og tilsvarende myndighet til å kreve dokumentasjon.	§ 8, 1. ledd	
Myndighet til å identifisere og føre fortegnelse over byggverk, opplag, områder, tunneler, virksomheter m.m. hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader på helse, miljø eller materielle verdier.	§ 13, 1. ledd	
Myndighet til å bestemme at det gjennom enkeltvedtak skal føres tilsyn med andre byggverk m.m. enn de som er omfattet av første ledd.	§ 13, 4. ledd en	Gjelder kun enkeltvedtak.
Myndighet til å kunne pålegge nødvendige brannverntiltak i enkelttilfeller for ethvert byggverk, opplag, område, tunnel m.m.	§ 14, 1. ledd	
Myndighet til å kreve fremlagt, uten hinder av taushetsplikten, de opplysninger som anses nødvendige for utøvelsen av tilsynet. Myndighet til å bestemme i hvilken form opplysningene skal gis.	§ 33, 1. ledd	
Myndighet til å føre tilsyn på de områder som går frem av denne loven eller av forskrifter gitt i medhold av denne lov.	§ 32.	
Myndighet til å kreve til enhver tid uhindret adgang til ethvert sted og til enhver innretning og kjøretøy tilsynsmyndigheten finner nødvendig for å føre tilsyn etter denne loven. Om nødvendig kan det kreves bistand fra politiet for å sikre slik adgang. Myndighet til å pålegge eier, bruker, arbeidsgiver eller representant for disse, å være til stede under kontrollen. Tilsynspersonellet kan bestemme at retten disse har til å være tilstedet ikke skal gjelde ved intervju av arbeidstaker eller dersom slik tilstedeværelse ikke kan gjennomføres uten vesentlig ulempe eller uten at formålet med kontrollen settes i fare.	§ 34, 1. ledd § 34, 3. ledd	
Myndigheten til å kreve at den som eier, tilvirker, innfører eller markedsfører et produkt skal fremlegge en representativ prøve av produktet eller iverksette de undersøkelser som finnes nødvendige for å vurdere produktets egenskaper, virkninger eller egnethet. Tilsvarende gjelder når det er nødvendig for å avgjøre om et produkt faller inn under loven. Myndigheten til å selv sette i verk slike undersøkelser eller foreta nødvendig prøvetaking og kontroll av produktet.	§ 35, 1. ledd	
Myndighet til å gi de pålegg og ellers treffe de enkeltvedtak som er nødvendige for gjennomføringen av bestemmelser gitt i eller i medhold av loven. Myndighet til å stanse eller forby bruk dersom pålegg ikke oppfylles eller ved overhengende fare, og til å kreve bistand	§ 37	

fra politiet.		
Myndighet til å ilegge tvangsmulkt.	§ 39	
Myndighet til å utferdige forelegg	§ 40, 1. ledd	
Myndighet til å besørge at pålegg i rettskraftig dom utføres	§ 40, 4. ledd	
Myndighet til å fullbyrde et pålegg ved overhengende fare	§ 40, 5. ledd	

FOR 2002-06-26 nr 922: Forskrift om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff

Bemyndiget: Brannsjefen i Bergen

Sak/tema	Hjemmelsgrunnlag	Merknad
Myndighet til å gi tillatelse til oppbevaring av eksplosiver opp til og med 500 kg . Myndighet til å fastsette nærmere vilkår selv om varene tillates oppbevart uten tillatelse..	§ 7-1, 2. og 5. ledd	
Myndighet til å pålegge virksomheter å innføre adgangs- og atferds restriksjoner, områdeovervåking m.m. når hensynet til personers sikkerhet og virksomhetens sårbarhet krever det,	§ 7-2, 2. ledd	
Myndighet til å gi tillatelse til erverv av fyrverkeri klasse IV, raketter klasse II og III og pyrotekniske sceneeffekter.	§ 8-2, 5 ledd	
Myndighet til å gi tillatelse til handel med pyroteknisk vare.	§ 9-2, 2. ledd	
Myndighet til å gjøre unntak fra forbudet om utlevering og oppbevaring av fyrverkeri fra mindre kjøpesenter. Myndighet til å, ut fra en brannteknisk vurdering av bl.a. aktuelt brukssted og årstid, gi særskilt tillatelse til kjøp av annet fyrverkeri klasse II og III enn nevnt i annet ledd i et enkelt tilfelle og i et annet tidsrom.	§ 9-4, 3. ledd § 9.4, 5 ledd	
Myndighet til å føre tilsyn med at bestemmelsene gitt i denne forskriften blir overholdt.	§ 17-1, 1. ledd	

FOR 2009-06-08 nr. 602: Forskrift om håndtering av brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff samt utstyr og anlegg som benyttes ved håndteringen

Bemyndiget: Brannsjefen i Bergen

Sak/tema	Hjemmelsgrunnlag	Merknad
Myndighet i det enkelte tilfelle fastsette nærmere begrensninger eller forbud mot håndtering av farlig stoff dersom det anses nødvendig for å verne liv, helse, miljø og materielle verdier mot uhell og ulykker med farlig stoff	§ 22	
Myndighet til å føre tilsyn med at bestemmelse i denne forskrift blir overholdt. Ved utøvelsen av tilsynet gjelder lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver § 33 – § 36.	§ 23, 1. ledd	

FOR 2002-06-26 nr 847: Forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn.

Bemyndiget: Brannsjefen i Bergen

Sak / tema	Hjemmelsgrunnlag	Merknad
Myndighet til å kreve at det skal utarbeides rednings- og beredskapsplaner også for andre type objekter enn særskilte brannobjekter	§ 3-4, 2. ledd	

Myndighet til å sørge for at brannvesenet samarbeider med andre aktuelle myndigheter, slik at lover og forskrifter gitt for å kontrollere brannrisikoen anvendes samordnet.	§ 5-1.	
Myndighet til å sørge for at: <ul style="list-style-type: none"> a. en tilstrekkelig del av brannvesenets samlede ressurser disponeres til forebyggende og kontrollerende arbeid b. det foreligger ajourførte fortegnelser over særskilte brannobjekter og fyringsanlegg c. det hvert år utarbeides en plan over aktuelle brannverntiltak, herunder gjennomføring av tilsyn med særskilte brannobjekt og feiing og tilsyn med fyringsanlegg for det etterfølgende år. Planen skal inngå i kommunens systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid d. det innen 1. mars hvert år utarbeides en rapport over hvilke tiltak, herunder tilsyn med særskilte brannobjekt og feiing og kontroll med fyringsanlegg som er gjennomført det foregående år, samt om hvordan eiere/brukere av brannobjekter i kommunen gjør framskritt med brannvernarbeidet. Rapporten skal inngå i kommunens systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid. 	§ 5-2.	
Myndighet til å sørge for å gjennomføre motivasjons- og informasjonstiltak om faren for, og ved brann, om forebyggende brannverntiltak og opptreden i tilfelle brann.	§ 5-3.	
Myndighet for å sørge for at den kommunale vannforsyning fram til tomtegrense i tettbygd strøk er tilstrekkelig til å dekke brannvesenets behov for sløkkevann.	§ 5-4. 1. ledd	
Myndighet for å sørge for, så langt det er mulig, at brannvesenet i brannsituasjoner har atkomst til bygninger, samt oppstillingsmuligheter m.m. for materiellet.	§ 5-5. 1. ledd	
Myndighet til å sørge for at det gjennomføres tilsyn i alle særskilte brannobjekter.	§ 6-3. 1. ledd	
Myndighet til å fritta for meldeplikt for mindre opplag. Myndighet til å fastsette nærmere vilkår for oppbevaringen eller fastsette begrensinger i oppbevaring, dersom varene etter forholdene på stedet finnes å medføre særlig fare for eller ved brann eller eksplosjon	§ 8-4	
Myndighet til å føre tilsyn på de områder som fremkommer uttrykkelig i denne forskriften.	§ 10-1 2. ledd	

Andre lover:

Treffe avgjørelser i medhold av forvaltningsloven, offentlighetsloven og andre generelle lover innenfor ansvarsområde, herunder å gi oppreisning ved oversitting av klagefrist (fvl. § 31) og treffe beslutning om utsatt iverksetting av vedtak (fvl. § 42).

Der annet ikke fremgår av fullmaktene har Bergen brannvesenet myndighet til å forberede klager som underinstans og sende klagene med uttalelse til Samnanger kommunes klageorgan

Med helsing

Tone Ramsli
rådmann

Kopi til:

Bente Boge
Kenth P. Opheim
John Inge Sandvik
Lensmannen i Kvam og Samnanger

Paviljongen på Bjørkheim

Paviljongen var satt opp av Bergen Arkitektforeining i 2008 i samband med 100-års jubileum deira. Samnanger kommune fekk i 2009 paviljongen i gåve frå Bergen Arkitektforeining og den 23. april 2009 vedtok kommunestyret at paviljongen skulle plasserast på Bjørkheim.

Paviljongen vart flytta til Samnanger sommaren 2009 og lysa vart montert til advent. Den har vorte eit landemerke i Samnanger og den har sidan den kom vore ein møteplass og eit samlingspunkt på Bjørkheim. Den er synleg når ein kjem kjørande ned frå Gullbotn.

Tabellen viser midlane nytta på paviljongen sidan den vart gitt i gåve.

Opparbeiding av tomt, oppsett av paviljong osv	kr	360 688
Lys/vedlikehald?	kr	126 984
Reparasjon hærverk elektro	kr	7 000
Reparasjon råteskader på konstruksjon	kr	40 000
Maling	kr	2 000
Benker/bord	kr	5 000
Grønt/planter	kr	34 000
Reparasjon /justering lys	kr	29 895
Tilskot frå private	kr	-41 000
Gåver	kr	-12 000
Sum	kr	552 567

Paviljongen er ikkje bygd for å stå ute over lang tid, og no er diverre forfallet kome så langt at den snart er til fare for folk. Det er stadfesta råteskadar som gjer at styrken i konstruksjonen er sterkt redusert. For to år sida vart paviljongen kledd inn med stålplater, men det har ikkje hindra forfallet. Kommunen har heile tida vore merksam på at paviljongen ikkje var bygd for å vara til "evig tid".

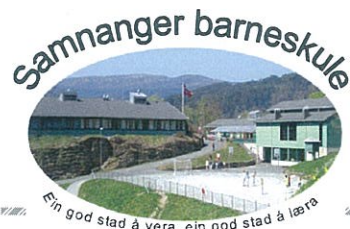
Rådmannen har ikkje anna val enn å fjerna paviljongen før den vert til fare for folk. Fjerninga vil skje ein gong etter 10. mars dette år.

Når paviljongen vert fjerna er dei kvalitetane som ligg i den, viktig å vidareføra. Området der paviljongen står er regulert til park, og i planskildringa for områdeplanen heiter det: *"For å sikra at Bjørkheim vert ein attraktiv tettstad er det heilt avgjerande at ein får på plass dei sentrale elementa som skal "heva" sentrum."* Eit av desse sentrale elementa er parkområdene. Ved at paviljongen vart etablert på området er delar av kostnaden med parkanlegget alt teke; opparbeiding av tomta og beplantning.

Me startar med blanke ark om kva me kan nytta plassen til, men plassen bør framleis nyttast til ein synbar møteplass som er eit naturleg samlingspunkt, og kvaliteten bør vera god. Me kan sjølvsagt byggja opp paviljongen på nytt i eit materiale som tåler Samnangervêret, men me kan òg skapa noko anna.

Staden kan nyttast til opplysning om Samnanger for innbyggjarane og forbipasserande.

Samnanger kommune er, som del av arbeidet til Kraftsenteret, involvert i eit prosjekt med Statnett for oppsetting av informasjons-/kunnskapstavler. Dette prosjektet er pågåande og har ikkje kome langt nok til at me kan skildra kva det kjem til å innehalda. Statnett har vore på synfaring til paviljongen og vorte begeistra over staden. Ei slik tavle kan vise at Samnanger er ein kraftkommune for dei forbipasserande. I tillegg til desse tavlene kan me nytta plassen til informasjon om reiselivsrelatert verksemd i kommunen.

Vår dato 21.02.2014

Samnanger kommunestyret
v/ ordførar Marit Aase

Vedk. vedtak i kommunestyret om framleis klassedeling for noverande 5. trinn, budsjettåret 2014.

Kommunestyret gjorde i møte 18.12.2014 m.a. følgjande vedtak: “*Vedr. samanslåing av 5. klassetrinn i barneskolen; trinnet skal ikkje slåast saman i budsjettperioden 2014*”.

Vedtaket i kommunestyret vil skulen v/ rektor sjølvsagt ta til etterretning. Samstundes er det naudsynt for skulen å;

- 1. få svar på eit prinsipielt spørsmål**
- 2. synleggjera mogelege konsekvensar av vedtaket**

Bakgrunn

I Opplæringslova §9.1 står det m.a. “*..Opplæringa i skolen skal leiast av rektorar. Rektorane skal halde seg fortrulege med den daglege verksemda i skolane og arbeide for å vidareutvikle verksemda. Den som skal tilsetjast som rektor, må ha pedagogisk kompetanse og nødvendige leiareigenskapar*” Innhaldet i ansvaret for opplæringa som er lagt til rektorane kjem m.a. fram i Opplæringslova og Forskrift til Opplæringslova. Eksempel på kva dette ansvaret gjeld, finn me i;

Oppl.lova §8.2, som omhandlar organisering av elevar i klassar eller basisgrupper.

Oppl.lova §2.8 som omhandlar organisering av særskild språkopplæring

Oppl.lova §5.1 som omhandlar rett til spesialundervisning

Oppl.lova §1.3 som omhandlar rett til tilpassa opplæring

Oppl.lova §9a-1-2 som omhandlar rett til godt fysisk og psykososialt miljø.

Alle lovene vist til ovanfor, krev at rektor til ei kvar tid kan disponera ressursane til skulen slik at det gir eit forsvarleg og likeverdig tilbod til *alle* elevane. Jfr. “Likeverdig opplæring” Udir 2011 “*Likeverdig opplæring er et nasjonalt mål og det overordnede prinsippet som dekker all sider ved opplæringen*”.

Høve til å disponera dei personalmessige og dei økonomiske ressursane internt ved skulen har vore rektor sitt ansvar og det viktigaste styringsreiskapet rektor har. Råderett og disposisjon av skulen sitt budsjett er det som gjev leiinga handlingsrom til å imøtekoma individuelle eller organisatoriske behov.

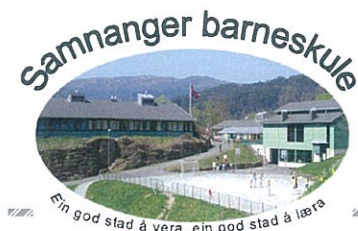
På eit av dei andre klassetrinna ved skulen har leiinga hausten 2013 føreteke omfattande endringar/omdisponeringar for å ivareta elevane sitt læringsmiljø og det psykososiale miljøet for personalet i klassen. Naudsynte endringar er føreteke m.a. utifrå ei vurdering av forsvarlegheit- og likeverdprinsippet i Opplæringslova.

Dette har vorte gjort nettopp ut frå rektor sin styringsrett og ansvar, og at rektor har kunna omdisponera ressursane etter behov.

Vedtaket kommunestyret gjorde 18.12.2014 innskrenkar rektor sin mogelegheit til å styra etter lovverket, fordi deler av rammene vert låst til ein gitt klasse.

Skulen er sjølvsagt glad for å få behalda rammene, men er ikkje tilfreds med at deler av rammene vert detaljstyrt av kommunestyret. Skulen meiner det pedagogiske ansvaret, og dei pedagogiske faglege vurderingane, må liggja hos skulen ved rektor.

Postadresse:	Telefon	Mobil	E-post:
Nesjavegen 17	Skule: 56 58 99 80	Skule:	barneskulen@samnanger.kommune.no
5650 Tysse	SFO:	SFO: 488 99 549	Heimes.: www.samnanger-barneskule.no

Samnanger kommune

Leiinga ved Samnanger barneskule ønskjer å;

1.få svar på eit prinsipielt spørsmål

Har kommunestyret lagt opp til ein endra praksis der me i framtida må forventa auka detaljstyring i disponeringa av skulen sine rammer?

2.synleggjering av moglege konsekvensar av vedtaket av 18.12.2014

Ein viktig direkte konsekvens av vedtaket, er rektor sin reduserte moglegheit til å kunna disponera skulen sine rammer ut frå skulen sine til ei kvar tid pedagogisk faglege vurderingar. Dette vil kunna ha innverknad på både elevane og lærarane sine lærings- og arbeidstilhøve.

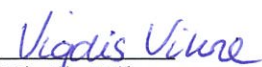
Ein mogleg konsekvens, som me allereie har fått meldingar om høgst sansynleg vil koma, er at foreldre og føresette på andre klassetrinn også vil krevja klassedeling ut frå vedtaket kommunestyret gjorde 18.12.2014.

Dette kan slik skulen ser det, gje skule og kommune store utfordringar.

Leiinga ved skulen ønskjer å presisera at me er glade for at kommunestyret viser dei vil arbeida for så gode rammer som råd er i skulane i Samnanger. Det er måten dette vedtaket er utforma på, og konsekvensane av det, som vert vanskeleg for oss.

Saka er handsama i møte med;

- rådmann og ass. rådmann
- ATG og teamleiarar
- FAU
- SU

Vigdis Vikne
Rektor

Inge Aasgaard
Inspektør

Kopi til: rådmann, ass. rådmann, leiar i FAU og SU, kommunen sin representant i SU

Fylkesmannen i Hordaland

Sakshandsamar, innvalstelefon
Hugo Morken, 55 57 21 17

Vår dato
27.01.2014
Dykkar dato
27.12.2013

Vår referanse
2014/35 323
Dykkar referanse
10/267/13/6848/INT/JEB

Samnanger kommune
Tyssevegen 217
5650 Tysse

Krav om lovlegkontroll av vedtak fatta i Samnanger kommunestyre den 6. november 2013

Fylkesmannen viser til oversending motteken her den 02.01.2014.

Vedtak

Krav om lovlegkontroll vert avvist.

Bakgrunn for saka

Samnanger kommunestyre handsama den 25.09.2013 sak 047/13 «gjennomgang av interpellasjon om brot på teieplikta». Interpellasjonen som var grunnlaget for saka kom inn til kommunestyremøtet 17.04.2013. Saksutgreiinga i sak 047/13 vart gjort av setjerådmann/kommuneadvokat frå Fjell kommune. Kommunestyret vedtok 25.09.2013 å godta setjerådmannen sin konklusjon om at det ikkje var funne brot på teieplikta. Vedtaket vart gjort med tolv mot ni røyster.

Til kommunestyremøtet 06.11.2013 kom det inn ein interpellasjon med tittelen «*interpellasjon vedrørande teieplikt og hendingar i kommunestyret 06.03.2013*». Det vart i interpellasjonen stilt spørsmål ved setjerådmannen sitt arbeid/saksutgreiing i sak 047/13. Interpellantane foreslo at det skal gjerast ein ny gjennomgang av interpellasjonen om brot på teieplikta og at «*brev om hendingar i kommunestyret 06.03.2013*» vert vedlagt saka. Det vart vidare foreslått at advokat Harald Hove skal setjast til denne oppgåva.

Kommunestyret vedtok 06.11.2013 at interpellasjonen om brot på teieplikta skal gåast gjennom på nytt, og at advokat Harald Hove vert sett til oppgåva med å vurdera interpellasjonen og omtalen av hendingar i kommunestyret 06.03.2013. Vedtaket vart gjort med tretten mot åtte røyster.

Kommunestyrerepresentantane Brigte Olav Gåsdaal, Liv Berit Kvernes Befring og Øyvind Strømmen har sett fram krav om lovlegkontroll av vedtaket. Kravet vart motteken av ordføraren den 27.11.2013.

Klagarane stiller spørsmål ved om kommunestyret bryt reglane om offentlege innkjøp ved at oppdraget som vart gitt til advokat Hove ikkje vart konkurranseutsett. Vidare stiller dei spørsmål ved om representantar i kommunestyret «*på ein slik måte kan overta oppgåver rådmannen skal ha*».

Kommunestyret handsama kravet om lovlegkontroll i møte den 18.12.2013. Det vart ikkje fatta nytt vedtak i saka og kravet om lovlegkontroll er derfor sendt til Fylkesmannen for hand-saming.

Fylkesmannen si vurdering

Lovlegkontroll er regulert i kommunelova (kompl.) § 59. Føresegna lyder som følgjer:

«1. Tre eller flere medlemmer av kommunestyret eller fylkestinget kan sammen bringe avgjørelser truffet av folkevalgt organ eller den kommunale eller fylkeskommunale administrasjon inn for departementet til kontroll av avgjørelsens lovlighet. Det samme gjelder avgjørelser om møter skal holdes for åpne eller lukkede dører, jf. § 31, og avgjørelser om habilitet. Avgjørelser om ansettelse, oppsigelse eller avskjed er ikke gjenstand for lovlighetskontroll. Spørsmål om det foreligger brudd på lov av 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser, og forskrifter vedtatt med hjemmel i denne lov kan heller ikke gjøres til gjenstand for lovlighetskontroll.

2. Krav om lovlighetskontroll framsettes for det organ som har truffet den aktuelle avgjørelse. Hvis dette opprettholder avgjørelsen, oversendes saken til departementet.

3. Det organ som har truffet avgjørelsen, kommunalt eller fylkeskommunalt organ overordnet dette, eller departementet, kan beslutte at avgjørelsen ikke skal iverksettes før lovlighetsklagen er avgjort.

4. Ved lovlighetskontroll skal det tas stilling til om avgjørelsen

a. er innholdsmessig lovlig,

b. er truffet av noen som har myndighet til å treffe slik avgjørelse, og

c. er blitt til på lovlig måte.

Departementet skal oppheve avgjørelsen hvis det er gjort slike feil at den er ugyldig.

5. Departementet kan på eget initiativ ta en avgjørelse opp til lovlighetskontroll.

6. Departementet kan kreve at kommunen og fylkeskommunen gir opplysninger om enkeltsaker eller sider av kommunens og fylkeskommunens virksomhet. Departementet har rett til innsyn i alle kommunale og fylkeskommunale saksdokumenter.

7. Departementet fastsetter nærmere regler om tidsfrister for krav om lovlighetskontroll.»

Kommunaldepartementet har delegert mynde til å gjennomføre lovlegkontroll av kommunale avgjerder til Fylkesmannen, jf. rundskriv H-25/92.

Vi fastslår innleiingsvis at kravet om lovlegkontroll er sett fram av nokon som har rett til å krevje lovlegkontroll etter kompl. § 59 nr. 1. Kravet er vidare sett fram innan dei fristar som gjeld.

Det neste spørsmålet saka reiser er om Fylkesmannen har mynde til å foreta lovlegkontroll av dei aktuelle avgjerdene.

Fylkesmannen forstår det aktuelle vedtaket frå Samnanger kommunestyre som to avgjerder. Det er for det første gjort vedtak om at interpellasjonen om brot på teieplikta skal gåast gjennom på nytt. Dernest er det gjort vedtak om å gje oppdraget til advokat Hove. Vi forstår det vidare slik at det er kravd lovlegkontroll av begge desse avgjerdene.

Hovudregelen i koml. § 59 nr. 1 er at det er kommunale «avgjørelser» som kan vere gjenstand for lovlegkontroll. Slik dette omgrepet vert forstått, er det berre avgjerder som avgjer realiteten i ei sak som kan vere gjenstand for lovlegkontroll¹. Det vil seie at det som hovudregel berre er den endelege avgjerda, dvs. den avgjerda som avslutter saka, som er gjenstand for kontroll. Prosessleiane avgjerder, det vil seie avgjerder som er fatta som ledd i hand-saminga av ei sak, kan ikkje i seg sjølv vere gjenstand for lovlegkontroll, ut over dei tilfella som er positivt regulert i koml. § 59 nr. 1 andre setning².

Avgjerda om at interpellasjonen om brot på teieplikta skal gåast gjennom på nytt må, slik Fylkesmannen ser det, reknast for å vere ei prosessuell avgjerd. Denne avgjerda avsluttar ikkje saka. Vi kan heller ikkje sjå at dei øvrige alternativa i koml. § 59 nr. 1 gir Fylkesmannen mynde til å foreta lovlegkontroll av denne avgjerda. På dette grunnlag finn Fylkesmannen at vi ikkje har mynde til å foreta lovlegkontroll av denne avgjerda. Kravet om lovlegkontroll vert derfor å avvise.

Når det gjeld avgjerda om å gje oppdraget til advokat Hove, er grunnlaget for kravet om lovlegkontroll at det vert reist spørsmål ved om kommunestyret bryt reglane om offentlege innkjøp.

Det følgjer av ordlyden i koml. § 59 nr. 1 fjerde setning at spørsmål om det ligg føre brot på føresegnene gitt i eller i medhald av lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlege innkjøp ikkje kan vere gjenstand for lovlegkontroll etter koml. § 59. Er det kravd lovlegkontroll med den grunn-gjeving at avgjerda er i strid med reglane om offentlege innkjøp, skal saka avvisast³.

Kravet om lovlegkontroll av avgjerda om å gje oppdraget til advokat Hove vert etter dette avvist.

Etter dette konkluderer Fylkesmannen med at vi ikkje har mynde til å foreta lovlegkontroll av nokon del av kommunestyret sitt vedtak. Kravet om lovlegkontroll vert derfor avvist.

Fylkesmannen sitt vedtak kan ikkje påklagast.

Vi ber Samnanger kommune om å underrette dei kommunestyrerepresentantane som hadde kravd lovlegkontroll om dette vedtaket.

¹ Jf. til dømes Ot. prp. nr. 17 (2008-2009) s. 37, og Kommunaldepartementet sin rettleiar H-2299 s. 11

² Jf. Kommunaldepartementet sin rettleiar H-2299 s. 13

³ Jf. Kommunaldepartementet sin rettleiar H-2299 s. 17

Med helsing

Rune Fjeld
assisterande fylkesmann

Else-Kristin Foss Vikenes
avdelingsdirektør

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fra: Morken, Hugo
Sendt: 28.01.2014
Til: Postmottak
Kopi:
Emne: Avvisning - Lovlegkontroll - Samnanger - Interpellasjon vedrørende teieplikt og hendingar i kommunestyret 060313

Sjå vedlegg.

Med hilsen

Hugo Morken
seniorrådgiver

Fylkesmannen i Hordaland
Kommunal- og samfunnsplanavdelingen
Telefon: 55 57 21 17

www.fylkesmannen.no/hordaland <<http://www.fylkesmannen.no/hordaland>>

Informasjonsnotat / orientering

Til:
Kommunestyret

Frå:
Jan Erik Boge

STATUS FOR ARBEIDET MED NY GJENNOMGANG AV INTERPELLASJON OM BROT PÅ TEIEPLIKTA

Saknr/Journalnr
11/641/14/1084/INT/JEB

Arkivkode
FE-033, TI-&29

Dato:
25.02.2014

Kommunestyret vedtok 06.11.2013 at interpellasjon om brot på teieplikta skal gåast gjennom på nytt, og at advokat Harald Hove vert sett til denne oppgåva.

Hove rekna i utgangspunktet med at han skulle verta ferdig med oppgåva i midten av januar 2014, men arbeidet hans har vorte forseinka og er framleis ikkje ferdig. Hove sin rapport kjem derfor ikkje opp som sak i kommunestyret 05.03.2014.

Hove gjennomførte i veke 5/2014 intervju/samtalar med folkevalde og tilsette i kommunen, men dei som vart intervjuja har førebels ikkje fått skriftleg referat frå samtalane. Det står også framleis att intervju/samtale mellom Hove og ein tilsett i kommunen.

Kommuneadministrasjonen veit per i dag ikkje kva tid Hove sin rapport vert ferdig.

Informasjonsnotat / orientering

Til:
Kommunestyret

Frå:
Jan Erik Boge

LOKALDEMOKRATIUNDERSØKING 2014

Saknr./Journalnr
09/415/14/1080/INT/JEB

Arkivkode
FE-010

Dato:
25.02.2014

Kommunesektorens organisasjon (KS) skal i 2014 gjennomføra ei lokaldemokratiundersøking i diverse kommunar i landet, mellom anna i Samnanger. Undersøkinga består av ein innbyggjardel og ein folkevalddel.

I kommunestyremøtet 05.03.2014 skal folkevalddelen av undersøkinga i Samnanger gjennomførast. I samband med dette vil Viktor Ebbesvik frå KS vera til stades i kommunestyret.

Som vedlegg til dette notatet følgjer informasjon om undersøkinga samt spørsmåla til folkevalde i undersøkinga.

Vedlegg:
Informasjon om lokaldemokratiundersøkinga
Spørsmål til folkevalde

Til kommuner som gjennomfører KS lokaldemokratiundersøkelse 2014

Vi viser til mail om deltakelse i lokaldemokratiundersøkelsen 2014. I dette notatet følger viktig informasjon knyttet til gjennomføring av undersøkelsen om:

- Innbyggerdel av undersøkelsen, og kostnader
- Folkevalgdelen av undersøkelsen
- Resultater og oppfølging
- Europarådets strategi for godt styresett

Innbyggerundersøkelsen

KS har inngått avtale med TNS Gallup om gjennomføring av innbyggerdelen av undersøkelsen, dvs ved telefonintervju med et representativt utvalg innbyggere i de påmeldte kommunene. Innbyggerdelen består av 15 påstander som respondenten bes ta stilling til, disse er vedlagt dette notatet. Fra uke 3 er TNS Gallup i gang med telefonintervju av innbyggere i kommunene. Kommunene har ingen oppgaver i forbindelse med dette.

Til innbyggerundersøkelsen følger det en egenandel fra kommunenes side som KS vil fakturere i etterkant når det er klart hvor mange telefonintervjuer som er gjennomført. Kommunenes egenandel er nå betydelig lavere enn tidligere antydnet fordi Kommunal- og moderniseringsdepartementet bidrar med midler til undersøkelsen. Prisnivået vil være omtrent som følger;

Kommunestørrelse	antall respondenter	omtrent pris pr kommune + mva
Inntil 5000 innbyggere	inntil 250	kr 10 000 – 17 000
5000 til 20 000	300	kr 15 000 – 20 000
20 001 eller flere	300	kr 15 000 – 20 000

Folkevalgtundersøkelsen

Folkevalgt delen av lokaldemokratiundersøkelsen skal gjennomføres i kommunestyremøte. 41 spørsmål skal besvares elektronisk av det enkelte tilstedeværende kommunestyremedlem (faste og ev møtende vara) ved å følge link som er tilsendt den enkelte på epost dagen i forveien. Kontaktperson vil også motta ekstra påloggings-ID til bruk dersom kommunestyremedlemmer ikke har mottatt link.

15 av spørsmålene som stilles de folkevalgte er likelydende de spørsmål som blir stillet innbyggerne. Videre er en del av spørsmålene likelydende fra undersøkelsen i 2010. De fleste av spørsmålene har også det samme materielle innhold som dengang. Spørsmålene vedlegges dette notatet.

KS tar på forhånd kontakt med den enkelte kommune for å innhente folkevalgtes epostadresser og antall kommunestyremedlemmer, til dette formål.

Kommunene må gi beskjed til KS ved Lise Spikkeland, på epost lise.spikkeland@ks.no, om dato for kommunestyremøte hvor folkevalgt delen av undersøkelsen skal gjennomføres. Link til undersøkelsen vil bli sendt alle faste kommunestyremedlemmer like i forkant.

Det er viktig at kommunestyrets medlemmer er kjent med denne undersøkelsen når de mottar epost med link.

Det bør settes av oppimot én time i kommunestyremøte til introduksjon og gjennomføring av spørreundersøkelsen blant de folkevalgte. Selve undersøkelsen vil ta maksimalt 20 minutter. En representant fra KS i regionen vil ta kontakt med kommunen og være tilstede i møte og gi bistand og informasjon.

Resultater og oppfølging

Kommunene ved ansvarlig kontaktperson må selv hente ut resultatene fra databasen, både fra folkevalgt- og innbyggerundersøkelsen. Kontaktperson vil gis tilgang til databasen, og det vil bli gitt informasjon om hvordan rapporter kan hentes ut. KS i regionen vil også bistå når resultatene skal gjennomgås. Resultatene fra kommunene vil også ligge tilgjengelig på en offentlig webportal www.bedrekommune.no

Det vil bli mulig å sammenligne resultatene med andre kommuner, og for kommuner som gjennomførte lokaldemokratiundersøkelsen i 2010 legges det til rette for at resultater kan sammenlignes på en del av spørsmålene.

Når det gjelder kommunenes oppfølging av resultatene og videre demokratiutvikling kan KS tilby flere nyttige hjelpemidler. En nylig utgitt KS-rapport «Veier til god lokaldemokratisk styring» fra NIBR m.fl. nylig har gjennomført for KS gir gode analyser og nyttige tips som grunnlag for videre demokratiarbeid. På nedenstående nettside vil det legges ut flere tips og ideer. Denne siden vil også løpende oppdateres med info om undersøkelsen;

http://www.ks.no/tema/Samfunn-og_demokrati1/Folkevalgtportalen/Lokaldemokratiundersokelsen-2014/

KS vil i etterkant av undersøkelsen lage en samlerapport med resultater fra alle kommunene. En slik rapport skal presenteres på Kommunalpolitisk toppmøte 1. april 2014

Europarådets strategi for godt styresett

I samarbeid med Kommunaldepartementet har KS de siste årene hatt ansvar for å implementere *Europarådets strategi for godt styresett på lokalt nivå* i norske kommuner. Strategien består av 12 prinsipper som omfatter de grunnleggende verdiene i europeisk demokrati, og hvilke krav som må oppfylles for godt demokratisk styresett. Dette har tidligere vært gjennomført som et eget prosjekt.

Nå er Europarådets prinsipper integrert i spørsmålene i lokaldemokratiundersøkelsen. Det betyr at kommuner som i etterkant av undersøkelsen er interessert i å få vurdert standard i egen kommune oppimot Europarådets 12 prinsipper, kan melde sin interesse til KS. De vil da få mulighet til vurdering av en uavhengig ekspertgruppe. Det vil kreves noe dokumentasjon og en plan for utvikling av lokaldemokratiet for å delta i dette.

Kommuner som vurderes til et bestemt nivå vil kunne motta Europarådets utmerkelse for godt styresett.

Spørsmål til dette kan rettes til Lise Spikkeland i KS.

Med vennlig hilsen

Lise Spikkeland, KS
Spesialrådgiver

Lokaldemokratiundersøkelse 2014 – Spørsmål til folkevalgte

Hvordan kommunen fungerer (Samme som innbyggerspørsmålene) 15 spørsmål A-O
PÅLITELIG STYRE
A Som regel kan en stole på løftene fra politikerne her i kommunen.
B Her i kommunen misbruker ikke de folkevalgte sin makt til personlig fordel.
C. De som har gode personlige forbindelser i kommunen, får lettere ivaretatt sine interesser
ANSVARLIG STYRE
D Kommunen gjør en god jobb med å informere innbyggerne om aktuelle saker som diskuteres i kommunepolitikken.
E Kommunen gjør en god jobb med å informere innbyggerne om hva man får igjen for skattepengene.
F Stort sett vet innbyggerne nok om forholdene her i kommunen til å bruke stemmeseddelen sin på en fornuftig måte i kommunevalget
BORGERNÆRT STYRE
G Her i kommunen har innbyggerne gode muligheter til å påvirke kommunale beslutninger som engasjerer dem.
H Her i kommunen involverer politikerne innbyggerne i forsøk på å finne løsninger på lokale problemer.
I Kommuneadministrasjonen gjør alltid sitt beste for å hjelpe innbyggerne.
EFFEKTIVT STYRE
J Jeg er i det store og hele godt fornøyd med kommunens tjenestetilbud til innbyggerne.
K I denne kommunen forvaltes de økonomiske ressursene på en forsvarlig måte.
L Jeg er i det store og hele fornøyd med måten kommunen takler de langsiktige utfordringene som dette lokalsamfunnet står overfor

FORNYELSE OG SOLIDARITET
M Denne kommunen skal ha ros for fornyelse og nytenking i måten oppgavene løses på
N Denne kommunen gjør en god innsats for å ivareta alle innbyggers behov og rettigheter

☐ Denne kommunen gjør for lite for de mest sårbare i samfunnet
OM ARBEIDET SOM FOLKEVALGT
1. Det er klare partipolitiske skillelinjer i kommunepolitikken
2. I vårt kommunestyre er det gode politiske debatter
3. Ordføreren er en ordfører for hele kommunestyret
4. Her i kommunen er det er dårlige relasjoner mellom posisjon og opposisjon.
5. Her i kommunen er det lett for de folkevalgte å få satt en sak på dagsorden
6. Arbeidet i kommunens politiske organer går for tregt
7. Jeg synes min rolle som folkevalgt er klar
8. Det er en klar rolle- og ansvarsfordeling mellom de politiske organene
9. Jeg kjenner delegeringsreglementet godt
10. De folkevalgtes styring og kontroll med kommunale selskaper fungerer tilfredsstillende
11. De folkevalgtes styring og kontroll med interkommunale samarbeidstiltak fungerer tilfredsstillende
12. Statens detaljstyring av kommunen uthuler rollen som folkevalgt
13. Vervet som folkevalgt er altfor tidkrevende
14. Jeg synes godtgjørelsen som folkevalgt står i forhold til arbeidsinnsatsen
15. Jeg føler at jeg får gjort nytte for meg som folkevalgt
16. Alt i alt trives jeg godt med arbeidet som folkevalgt
17. Jeg blir behandlet med respekt av mine kolleger i kommunestyret
18. Som folkevalgt har jeg blitt utsatt for ubehagelige hendelser fra innbyggere
FORHOLDET TIL ADMINISTRASJONEN

19. Administrasjonen er flink til å fange opp politiske signaler fra de folkevalgte
20. Det er lett å skaffe seg innsyn i den kommunale virksomheten
21. Administrasjonen legger for mange føringer i sakene.
22. Det er klare ansvarlinjer i forholdet mellom politikk og administrasjon
23. De folkevalgtes kontroll med administrasjonens iverksetting av vedtak fungerer tilfredsstillende
24. Rådmannen er flink til å synliggjøre det lokalpolitiske handlingsrommet i sakene
25. Rådmannens saksframsframlegg er lettfattelige
26. Min kommune har tilgang til tilstrekkelig kompetanse for å løse oppgavene.

BAKGRUNNSOPPLYSNINGER

Alder (i år)

Aldersgruppe

Under 30 år
 30-39 år
 40-49 år
 50 år +

Kjønn

Mann
 Kvinne

Høyeste fullførte utdanning

Folke-/grunnskole
 Videregående allmenfag eller lignende
 Fag/yrkesutdanning fra videregående skole
 Universitet eller høyskole

Stilling/arbeidsplass

Ansatt i offentlig sektor
 Ansatt i privat sektor
 Selvstendig næringsdrivende
 Student
 Trygdet, pensjonist
 Annet

Hvilket politisk parti/liste representerer du i kommunestyret?

Arbeiderpartiet
 Fremskrittspartiet
 Høyre
 Kristelig folkeparti
 Senterpartiet
 Sosialistisk Venstreparti
 Venstre
 Bygdeliste/lokal liste
 Andre

Er du medlem av formannskapet?

Ja, fast møtende
 Ja, varamedlem
 Nei

Hvilken komite/hvilket hovedutvalg er du medlem av? Oppgi komiteens/utvalgets navn (la stå blankt hvis ikke medlem):

Hvor mange valgperioder har du vært fast medlem av kommunestyret, inkludert inneværende valgperiode? Sett ett kryss

En valgperiode
 To valgperioder
 Tre eller flere valgperioder